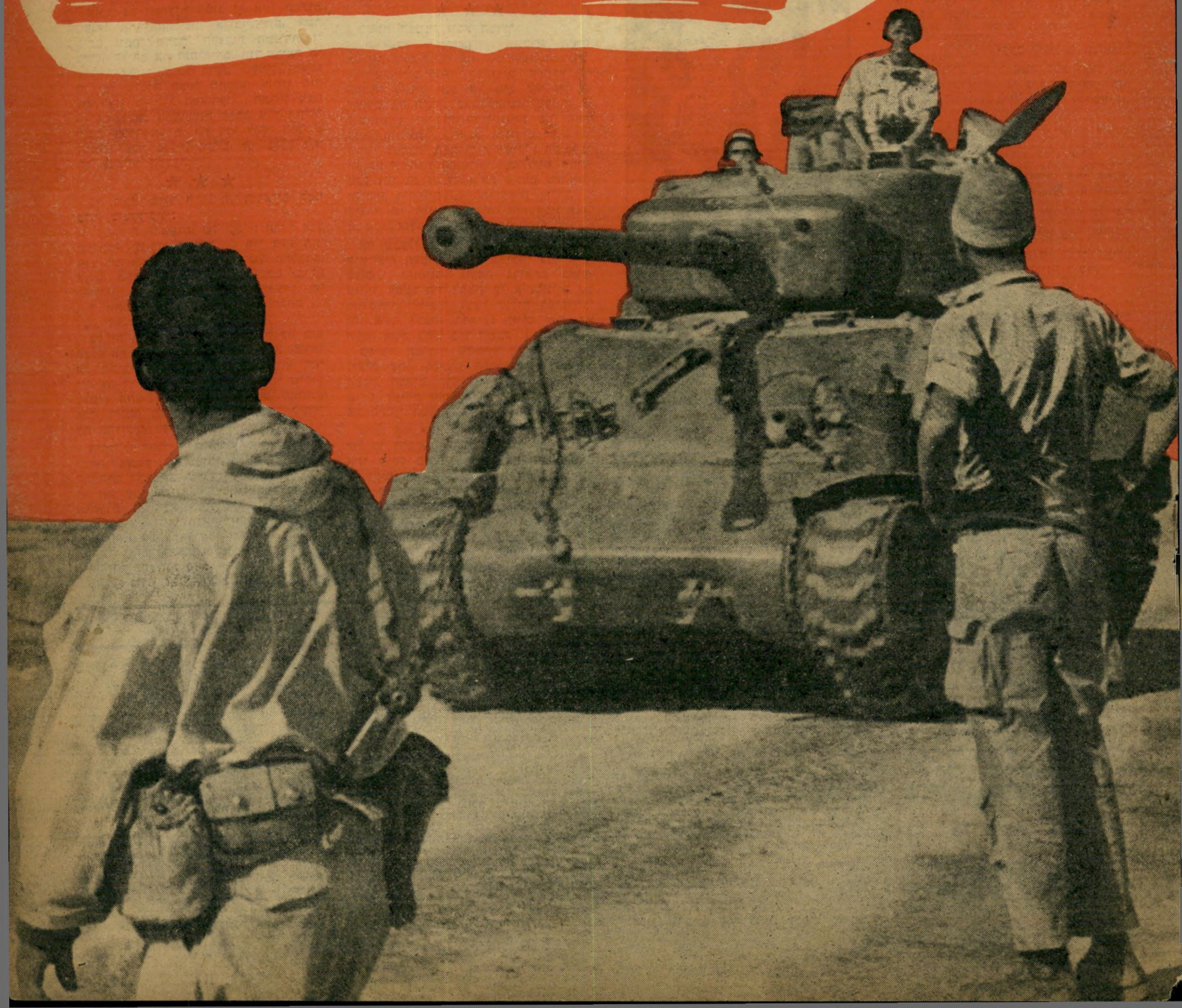

העולם הזה

דו"ח על הכוח המتركז בצבא

מ"ל חמ"ה

בסיוע?

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136, מען לסברקים: "עולמפרס". חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, סל. 62239. ההפצה: דוד סופר ובניו, תל-אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סילבי קשת

עורך תבנית:
אהרון צור

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
מנשה ברדיין, שיש גלור, לילי גלילי, רודי הורוביץ, רותי ורדי, אברהם חרסוף, אוסקר סאבור, אלכס מסיס, אביבה ססו, עמרי קינו, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.1.72

בקשר, ושרה שלמה של מנהיגים וקצינים אחרים הובאו לדין. טעות חשובה אחרת של מחוללי-המייבצע היתה אמונתם כי בימי מלחמת-העצמאות נגד ישראל אמריקה לא יוכל להימנע מלצאת תגובה ראל. ניבא על כך המדור: "הנשיא הבא של ארצות-הברית: דויד אייזנהאואר. מערכת ה"בחרות לא תהיה חריפה, לא תביא טובה לישראל".

על סיכויי העליה: "הגדולה ניכרת של ה"עליה תהיה דווקא מעבר למסך הברזל, ב"עיקר מפולג, רומניה וברית-המועצות". עליה זו היתה תוצאה ישירה מן המרד ה"הונגארי ומתן העצמאות הגדולה יותר ל"פולין.

★ ★ ★

בשטח הפנימי ניבא המדור: "האינפלציה תימשך... תוספת ה"הוקר תשתנה אחת לחצי שנה... אמצעים מינהלי" יים קיצוניים יותר לצמצום הירידה...".

ההצעה להטיל קנס של 150 ל"י על ה"יוצאים את הארץ, באה כאישור מעניין, "יתגברו נטיות השתלטות של המפ" לגנות הדתיות... אולם (הדתיים) לא יש" תמשו באמצעי האחרון של פיצוץ הקואליצ"י.

גם מפלגות הפועלים השתלטות יימנעו יכל. על העלול לטעון את קאלימות יימנעו יאלציה הנוכחית... התרופפות גוברת ו"הולכת של מושג האחריות הקולקטיבית ב"ממשלה, אולם הממשלה עצמה תהיה יציבה."

אף שבעלי המדור לא יכלו לנחש כי ה"קואליציה תצטרך לעמוד במיתון כמו מיב" צע-סיני והנסיגה, ניצחה גבורתם באופן מזהיר, אפשר היה לסמוך על אי-נוכחותן של מפלגות-הקואליציה לצאת לגלות האופוזיצ"יה, אשר לכפיה הדתית: בשום שנה לא הלכה מחיל לחיל כמו השנה.

רשימת הסרטים שהמדור ניבא להצלחתם נראית עתה כסיכום הסרטים הטובים של השנה. המקום הראשון הועד למלחמה ו"שלום. לעומת זאת לא העריך המדור כראוי את סיכויי מלחמה.

היתה זאת שנה שיכלה להרפות את ידיהם של כל הנביאים. אולם הפרשן המדיני, ש"אינו עוסק בנבואה, אלא בניחות חללים" אובייקטיביים, חיב להמשיך במלאכתו. כי קחה כי השנה לא תבוא שום מלחמה מי"מנית קטנה לקלקל לו את החשבון.

אורי אבנרי

מכתבים

בעיניים מקוחות
גלילות העולם הזה נפלן בידי באקראי. כפי שמעתי מירדני, שאין לקרוא עתון זה בשל סגנונו והנושאים בהם הוא מטפל, אולם אחרי שקורא נאמן של עתונכם השאל ל"י מספר חוברות, נפתחו עיני ו"ראיתי כי העתון עומד על רמה נבונה ו"משיג את המטרה שהציב לעצמו: לעורר את דעת הקהל נגד השתיבות השולרות ב"מדינה. לקראת השנה החדשה הנני אצל" מספר, למשכו בגליוני השחיתות, ריבו אח" ריב העשוק, הננו על המותקף ונפתחו את עיני אלה המסריים לפקוד עיניהם. יצחק דגן, קרית אונו

אנשי השנה
בכשר קדינה שהבעתם בכתבת איש ה"שנה (העולם הזה 1042) על הנוער הצברי — אפסותו הרעיונית והמדינית, לעומת כושרו בשטח הצבאי ובשטח הביצוע — עינינו אתכם אולי לקרוא קטע של אחד מחוברי כוהנייהרד הסוציאליסטית הישראלית. כוונתי לרברי ברל כצלנסון, שבשנת 1934 אמר

על הכלבים באחות זיו, בשם "היכן קבור הכלב?" במאמר הנ"ל הוזכר מקרה הרצח והחבלה במשק זיו, ולכן עלינו להעיר על אי-הדיוק בתיאור מצב השמירה בל"י ה"מקרה. עלינו לציין שלא היה אף כלב אחד בסביבת הבית בו גר הטרכטוריסט המנוח שלנו.

בחקופה זו היה ברשות משק זיו רק כלב אחד, והוא היה או בוללה זיו עצמה. יתר הכלבים נרכשו על-ידנו רק אחרי המקרה. פנינו בינתיים גם למר אורביון, באותו הספר.

יחיאל פלדי, מנהל משק זיו, תל-מונד

סימן ההיכר

בנוגע למעשה על החסיד שהחמ את אשת רעהו (העולם הזה 1041) ראוי להזכיר כי לפי חוקי המסורת, אשה שבגדה בעלה מנושט ממנו ואוטומטית, ללא אפשרות התקשרות מחדש, וכן אין היא רשאית להינשא לאדם ששמו נחשבה בבגדה. אם היא רק נחשבה כבגדה, הרי אשה הסתנרשת על מנת להינשא עם מאהבה, אסורה לו. חוקים אלה, שהם קשים למדי, מסבילים הסבר הניוני במעשה הנ"ל. בזכות חוקים אלה יכלו חיי המשפחה להניע ביש" ראל לרמה הג"ל נבונה.

הספור הנ"ל ממלך שדתיים היא כיום יותר צורת ביולוגי חברתי, עם סימן היכר על הקרפפת, מאשר שמירה על המסורת ה"מסורתית.

אליהו ד. תל-אביב

בסיפולכם בפרשה זו נראה היה כאילו אתם מולזלים בכח חסידי גור. מעשה של אדם יחיד אינו מעיר על חסידות גור כולה. סלבר זאת, נראה היה כאילו הספור בא פניו של הצד הנפגע, מדוע לא פורסם בשמו בנזק ראשון?

יעקב שאלתיאל, תל-אביב

לא היתה פגיעה בחסידי גור, וכבודו של הרבי מגור במקומו מונח. הסיפור הנ"ל לא בא מפיו של הצד הנפגע.

לא נאמר

במאמרים "סוכר לבן לשוק השחור" (העולם הזה 1040) נאמר מתחת לציטוט: "מבריות סוכר גולדברג וקוביליס", ואילו בנוף המאמר מסופר כי הייתי בין הנא" סרים, עם אברהם גולדברג והנהג. אין לי כל יד וחלק בפרשת הברחת ה"סוכר עם אברהם גולדברג, לא הואשמת, לא נתקרה ולא נאסרה ופרסום כנ"ל עלול להזיק לי ולמסחרי.

יעקב קיביליס, תל-אביב

מר קיביליס לא הואשם ולא נאסר עם אברהם גולדברג, אם כי נחקר מאוחר יותר בביתו על-ידי המשטרה, בקשר לפרשה זו.

הזמנה

למר אורי אבנרי, תאריך: 17 באוקטובר, זמן: 8.30 המסוק: מדיסון סקוואר גרדן, ניו-יורק מסביב: קטנה למטה ירדני, כדי לחגוג את יום הולדתו הראשון של 80 יום מסביב לעולם בברודוויי.

נ.ב. אל תביא חברים, יש לנו כל כך הרבה שנחלץ אותם עמר.

ליו טיילור ומייק טוד ניו-יורק

תודה בעד ההזמנה, אולם עובדי העולם הזה הולכים תמיד רק בחוליות כיסוי.

רצח מובלבל

אין קרה שהפכתם את היוצרות? הנאשמים ברצח נכדו הם בני משפחת אבן עמרם ולא בני משפחת עברוש, כפי ש"כתבתם בטעות מתחת לחמונות בגליון ה"אחרון (1043). הנכר המובלבל לבית-המשפט ומסכת את פניו בידיו הוא בנימין אבן עמרם ולא בנימין עברוש.

שוטר, כפר-סבא
השוטר מכפר-סבא צודק. הטעות היא טער תו של עורך-הדפוס, שהתבלבל נוכח מספרם הרב של הרוצחים, הנרצחים והחשודים ברצח.

מועמדת דה-אן

אף על פי כן דעתי היא שככל מה שנוגע לרת ולמה שאחם קוראים כפיה דתית, השי"קפותיכם מאוד הרצדירות, אין אנו אנשים המימים, הממשכים בפולחן עתיק מתוך חוסר גישה מדעית, יש לנו השקפת עולם מבוססת מכל הבחינות. אם יש לכם רג, אני מומין להכניס לזיכרון על דת ישראל אל תתחמקו.

חיים שפיר, מורה בית-ספר תיכון חיפה י"ש דם. הקורא שפיר וכל שאר הקוראים מוזמנים לתרום חלקם לזיכרון על דת ישראל.

חתיכות מהמאדים

הנתיני למראה הפרוטג'ה המצולמת על החתיכות המכביות (העולם הזה 1042). הייתי נוכח במלון המלך רוד בשעת הולדת מלכת הסכביה. לדעתי היתה זו שעוריה מלאי כמות. כנראה שהקהל הישראלי לא רגל לראות חתיכות כבדניות. הסתערו עליהן כאילו ירדו מהמאדים.

גם הבחירה לא היתה כל כך מוצדקת. נתחששו כי תואר המלכה ניתן לאיילה פז על שבתחילת היום הארצית זכתה רק ב"תואר מלכת חיפה. היו חתיכות הרבה יותר טובות ממנה. לדוגמא אציון רק את הירור שלמית הפורסמאית שיבולת דהאון, שמשום מה לא פורסמטת את המנוחה בעתונכם, למי רות שהיתה אחת המוצלחות.

גד שטיין, ירושלים
למילוי סיפוקו של עקורא שטיין ואחרים, דאה תמונתה של מועמדת דה-אן.

הכלבים לא נבחו

בגליון (העולם הזה 1037) הופיע מאמר

מה היו ארבעת הסרטים הטובים ביותר שהוצגו בישראל בשנת תשי"ז? מה היו ארבעת הסרטים המאכזבים ביותר? מי היה השחקן הטוב ביותר? מי היתה הטובה שבשחקניות? מי

כוכב השנה?

תוצאות הבחירה השנתית המסורתית של גדולי הקול-נוע של הקהל הישראלי, כפי שמוכמו על-ידי עורכי "העו"לם הזה" בסוף שנת תשי"ז, יתפרסמו בגליון הבא של

העולם הזה

אשר יופיע ביום השני הבא, לקראת אחרון סוכות.

אל ד נע ק!

אבדותם ההמונית. בן לילה הפכה סין מעצמה צבאית גדולה.

מוטב שנשנן לנו לקח זה היטב:

זה יכול לקרות על גבולנו!
זה יכול לקרות בעוד עשר שנים. אבל זה יכול לקרות גם מחר. מוטב שנבדוק את המאורעות בזוכית מגדלת וגשאל את עצמנו: האם זו התחלה של מהפכה אמיתית?

★ ★ ★

בעשר השנים האחרונות חיתה ישראל באמונה הנעימה כי סוריה היא מדינה קטנה ורקובה, ושהיא תישאר כזאת לעולם. התהום הרובצת בין ישראל ושכנו תיה מעוה בעד צמרת המדינה לחוש בעוד מועד שהאמונה הפכה לאשליה, וכי משוה רציני מאד מתרחש מזה כמה שנים בצפון המדינות הישראליות, הבקאות כפטרספרטים באירועים העזירים ביותר בקאליפורניה ובדרום-אפי ריקה, לא היה לה מושג לא על המהפכה השקטה שהכפילה תוך עשר שנים את החקלאות הסורית, ולא על התזוזה הפוליטית שהר לידה בסוריה את הכוח הפוליטי הרציני ביותר במרחב.

הקוראים ייטיבו לעשות אם יקראו ב" עיון את הדור" המתפרסם בעמודים הבאים. הוא מוכיח כי הזילזול בסוריה היה גם מוטעה וגם מסוכן. כי קרוב לדאי שבשנים הקרובות תהיה סוריה המדינה החשובה ב" יותר במרחב — חשובה יותר אף ממצרים, שלוש גורמים יוצרים אפשרות זו:

● **הגורם הרוחני:** סוריה היתה מרכז האימפריה הערבית בימי הזהר של בית-עומיה, ועריסת התנועה הלאומית ה" ערבית החדישה שגולדה בעת ובעונה אחת עם הציונות. כל צעיר סורי משכיל גושא ידיעה גאה זו בלבד. הרעיון הלאומי ה" ערבי, רעיון האיחוד הכל-ערבי, רעיון ה" תחיה הלאומית וגם רעיון הרפורמה הפני" מית, הם בראש וראשונה רעיונות סוריים.

● **הגורם הכלכלי:** המשק הסורי בריא יותר מאלה של מצרים ועיראק, ויש בו נתונים הרבה יותר טובים להתפתחות בניגוד למצרים, יש בסוריה שפע של שטחים חקלאיים פנויים, ובניגוד לעיראק אין בה התנחנות עממית שתמנע את ניצולם.

● **הגורם הפוליטי:** סוריה היא המדינה היחידה במרחב בה הצליח מנהיג פוליטי לארגן מפלגה אמיתית, בעלת יסוד עממי ומעמדי מוצק. מפלגת אכרם אל- חוראני נותנת לסוריה יתרון עצום, החסר לחלוטין לדיקטטורה הצבאית, חסרת ה" שרשים הפוליטיים, של השליש המצרי.

★ ★ ★

כל ידך בישראל קרא בירמיהו: "ויהי דבר אדוני אלי שנית לאמור: מה אתה רואה? ואומר: סיר נפוח אני רואה, ופניו מפני צפונה. ויאמר אדוני אלי: מצפון ת" פתח הרעה על כל יושבי הארץ".

החלק הראשון של גבואה זו מתקיים עתה טוב: סוריה דומה לסיר נפוח, קדרה ר" תחת ומבעבעת. השאלה היא אם הדבר פותח את הרעה על יושבי ישראל.

אם ידליק הניצוץ הסורי באמת את שלהבת התנועה הערבית ל" איחוד מרחבי ולמהפכה חברתית פנימית, ואם תנועה זו תתגבש בלי ישראל ונגד ישראל, הרי זו סכנה גדולה מאד.

לעומת סכנה זו מחזירים כל משלוחי- הנשק הסובייטיים. רוסיה רוכבת על גל, אבל היא לא יצרה אותו. הקשר בין סוריה ורוסיה הוא ארעי ובן-חלוף, פרי קונוונק- טורה חולפת. אולם הישגי הלאומיות ה" ערבית יהיו בני-קיימא.

הדבר יכול לקרות. אין הוא מוכרח לק" רות. הוא תלוי במידה רבה, בנו. יש אפי- שרות להתחבר לרם. לפני שיופנה נגדנו. אלא למשק? כן! אבל לא בטאנקים. אלא ביוזמה מדינית נועזת וארוכת-טתת.

הרי התערבות הסובייטים אפי שרית. אם תתקף ישראל הקטנה, המבודדת, הרי התערבות הסובי ייטים נגדה בטוחה לגמרי. נדמה שזה הסוף לכל חשבון צבאי.

★ ★ ★

אולם עצם החשבון הזה מבוסס על הנחה כוזבת. הסכנה הנובעת מסוריה אינה צבאית. היא אחרת לגמרי.

עלינו להיגמל מן המנהג לראות את בעיות המרחב מבעד לכחנת הרובה של מס-כף. העובדה שסוריה קיבלה כמות גדולה מאד של נשק אינה הופכת אותה ליריב צבאי מסוכן. אם היה לקח ברור למיבצע-סיני, הרי זה כי החברה הערבית הקיימת אינה מסוגלת לנצל נשק חדש בצורה יעילה.

ישנם אנשים המודאגים מן הצוללות הר" בריית-המועצות מוגנת מכל העברים בפני

צבאם טוב, וגבולם אידיאלי להתקפה על סוריה. אמנם עוצר אותה רק הפחד בפני קוריאח חדשה, אך התנהגותם דומה מאד להתנהגות הברטים והצרפתים לפני מיבצע" סואץ. אין זה לגמרי מן הנמנע כי אמריקה תתן לבסוף את הרשות להתקפה כזאת.

רק דבר אחד הוא מן הנמנע לחלוטין: שאמריקה תרשה ה" קפה ישראלית. כי התקפה כזאת תלכד את כל העולם הערבי מ" סביב לסוריה, תהפוך אותה לג" כורת ההמונים ממאראקש ועד מוסול.

★ ★ ★

חשבון הסובייטי פשוט עוד יותר, אף כי לא רבים מבינים אותו. ברית-המועצות מוגנת מכל העברים בפני

כר ?

סיות שנמסרו למצרים. אולם כל מי שקרא ספר טוב אחד על מלחמת-הצוללות (וכדאי לקרוא כמה מן הספרים והחדשים שנכתבו בידי מפקדי-צוללות גרמניים) התרשם מן התנאים הנוראים בהם מתנהלת פעולת ה" צוללת, ומן הרמה העילאית של יעילות, כושר טכני וגבורה, הדרושה לאנשי-הצחת. יעבור זמן רב עד שצוות מצרי יוכל ל" הפעיל צוללת. (ואם הצוללות מופעלות בידי צוותות סובייטיים, יש לחשוש אם כך מפני כל צוללת סובייטית אחרת).

רק במקרה אחד תהיה צפויה לישראל סכנה צבאית של ממש ממדינות ערב: במקרה שתתחר לל בהן מהפכה חברתית אמיתית, שתשנה את האופי של עמי ערב ורוחם. זוהי הסכנה האמיתית.

החיללים הסיניים היו מן הגרועים בעולם. הצבא הסיני החזיק בשיא העולמי של חוסר- יעילות. עד שבאה המהפכה של מאו טסה- טונג. לפתע הפכו הסינים חיללים טובים. כקוריאח נדמה האמריקאים למראת ה" ביה, חברת הברית האטלנטית,

פלישה זרה. ממערב מגנה עליה חגורת- הבטחון של הדמוקראטיות העממיות. ממזרח מכסה את גבולה הגוש האדיר של סין חיאט-נאם. מצפון מגן הקרת, מדרום הרי ההימלאיה ואפגאניסטאן הניטראלית.

רק במקום אחד חשוף הגוף ה" סובייטי למכה מכאיבה — בבטן הרכה הפמוכה למרחב השמי.

לפי האגדה היחזית, הטבילה אמו של אכילס הגיבור את בנה במימי הנהר סטיקס, כדי להפוך את עורו בלתי-חדיר. גופו חוסן — פרט למקום אחד, העקב בו החזיקה אמו. רק שם אפשר היה לפגוע בו.

הבטן הסובייטית דומה לעקב אכילס. לכן רגישה ברית-המועצות שבעתים לכל הקורה במרחב. אחיזה בסוריה תיתן לה יתרון כפול. לגבי אלופי צבאה ווהי עמדת- הגנה קדמית. לגבי מדינאית זהו קרש-קפיצה לתוך העולם האפריקאי-אסיאתי, במאבק הגדול לשלטון בעולם.

אם תותקף סוריה עליידי תור" ביה, חברת הברית האטלנטית,

ישראל ותורכיה משלימות עתה את ההכנות להתקפה צבאית מתואמת על סוריה — הכריז רדיו מוסקבה.

קציני-קישור ישראליים ואמריקאיים הגיעו לאיסקנדרון — קרא רדיו פראג.

נגן על חיינו בפני התקפה ישראלית עד טיפת-הדם האחרונה — הרעים רדיו דמשק. העולם הערבי כולו יקום להגנת סוריה בפני הציונים — שאג הרדיו ההאשמי ב" רמאללה.

כל אלה, כמובן, ידיעות כוזבות. אין ב" ישראל אחיזה של ערב-סיני, אף כי ה" נסיבות החיצוניות דומות מכמה בחינות. **מבחינה גיאוגראפית, ארץ-ישי- ראל היא חלק מסוריה. טכריה קרובה יותר לדמשק מאשר לתל- אביב. מאז שחרר ההיסטוריה הושי- פץ גורל ישראל באופן מכריע מכל המתרחש בארץ ארם.**

בצפון מתחוללת מהפכה. על גבולה של ישראל כמה מעצמה צבאית מצוידת בנשק חדיש. האם נסתכל במאורעות אלה כצופים מן הצד, אשר העיני אינו נוגע להם?

★ ★ ★

ההגבה הראשונה בישראל היתה ב" אמת כזאת. קרייני קול ישראל, שהודיעו על החזירה הסובייטית ועל התהדמה ב" אמריקה, התאפקו בקושי מלהוסיף בתרועת- שמחה: "אהה, טוב לכם! הרי אמרנו לכם שאי-אפשר לסמוך על הערבים!"

בשמחה רבה סיפרו העתונים באריכות על ההשמצות ההדדיות בין גדולי סוריה ו- ירדן, על בגידתו של המלך סעוד באדוניו האמריקאיים, על איומי ההתקפה התורכיים. ההרגשה הכללית בצמרת היתה: זה לא נוגע לנו, אבל זה טוב.

זוהי תפיסה אווילית.

במידה שעלתה בכלל אייפה ואי-שם מח- שבה רצינית, פנתה בדרך הטבע לאפיקים צבאיים. הרעיון נראה מפתה למדי. אמנם, הגבול הסורי עם ישראל קצר מאד. ה" תנאים הטאקטיים הם נגדנו. אנני יושבים בעמק, ואילו הסורים רוכבים על ההר.

אולם לא יכול להיות ספק רציני כי יש בכוחו של צה"ל להנחית מכה צבאית מוחצת על סוריה, ולהשתלט במיבצע מהיר על דמשק, החוראן והריהרדווים. ב" ניגוד לחזית המצרית, נמצאת ה" פעם עיר-הבירה של היריב ב" תחום השגתנו. ואם יעזרו התור" כים מצפון, יכולים כל מרכזי ה" חיים בסוריה להיכבש תוך שבוע.

בכל זאת נראה כיום כי אין הדבר אפי- שרי. אמריקה וברית-המועצות לא תסבולנה התערבות צבאית ישראלית, אם כי מנימוקים שונים.

★ ★ ★

אמריקה מעוניינת באופן חיוני ב" חיסול המשטר החדש בסוריה. לפני שיתבסס ויכה שרשים. אולם אמריקה אינה יודעת איך לבצע זאת.

אילו אפשר היה לחולל הפיכה פנימית בסוריה, היה זה רצוי מאד לאמריקאים. אולם עתה כמעט בטוח ששוב אין הדבר אפשרי. כוחות-האמתל בסוריה, כחות ה" פיאודליים, נראים כאבירים מבחינה פוליטית. התקפה ערבית מבחוץ יכלה גם היא להיות רצויה. אולם שלישית המלכים — פיסיל, סעוד וחוסין — שוב אינה מעזה לעמוד בגלוי נגד הכוחות החדשים שעלו בסוריה, המרימים ראש בשאר ארצות-ערב.

כל דאגת המלכים עתה היא להחזיק מעמד בארצותיהם. הם לא יכניסו מרצון את ראשיהם ל" ענייני-ההנקה של מלחמת-אחים.

נשאת האפשרות השלישית — ההתקפה התורכית. לתורכיה אין כל חשק להימנע בין שלושה גבולות אדומים — הבולגרים במערב, הסובייטים בצפון והסורים מדרום.

טרקטורים ורמקולים

תורכיה, אך למרות שכיבוש השממה בג'זירה הביא ברכה רבה לסוריה, לא הקל במאומה את מצבם של הפלאחים ב- שאר חלקי המדינה. כי החקלאות הממוכנת החדשה לא דרשה פועלים רבים מן החוץ.

★ ★ ★ ג'זירה האכזרית

המהפכה בג'זירה תרמה תרומה מכרעת לשינוי פני המשק הסורי. השטח המעובד בסוריה הופלל תוך 15 שנה, מגיע עתה 40% מליון דונם. יבול הפלחה גדל ב-64%, הכותנה ב-800%.

אך כל זה מהנה רק חלק קטן ממה שאפשר לעשות ב- סוריה. כי לסורים ישנן אפשרויות שאין לא למצרים ולא לעיראק. הייצור החקלאי הממוצע לשנה הוא כ-100 עתה הרבה יותר גבוה מאשר במצרים ועיראק. יש בסוריה 20 יותר אדמה עבירה לנפש מאשר במצרים, והיא התקדמה הרבה יותר מאשר עיראק העשירה בכסף.

כל זה הושג מבלי שהממשלה הסורית תנקוט אמצע. במצרים אין סיכוי רב להסבת גורל הפלחה, כי חקלאות האדמה הן זעירות ומגוונות כבר עתה עד קצה גבול היכולת. שינוי המצב שם אפשרי רק אם יתגשמו תוכניות ענק, כמו הסכר הגבוה באסוואן. בעיראק טובע כל נסיון של שיפור, בביצה של התהוות עממית ושלטון פיאודלי. בסוריה, לעומתן, התנאים טובים יותר.

האדמה המעובדת בה עולה כיום 12 על השטח המעובד בישראל. האדמה העבירה גדולה עוד הרבה יותר.

כבר עתה יש במדינה 5 מיליון דונם תחת השקאה, פי חמש יותר מאשר בישראל (שמספר חושבית כמחצית מספר תושבי סוריה). אילו היתה קמה ממשלה שתפעל בלב שלם לכיבוש שממות סוריה, אפשר היה להפוך את סוריה שוב לג'זיר.

★ ★ ★ ארון המזבח, עבר בדמשק

ביום חי הפלחה הסורי הממוצע בעוני ממאיר — על אף המהפכה בג'זירה הרחוקה. במרכז הארץ נמצא אזור חומס וחמת, ששימש עריסת ההפיכה הפו- ליטית האחרונה (ראה להלן).

מלבד בחוראן ובהר-הדרוזים, שם נמצאת רוב האדמה בידי איכרים קטנים ועצמאיים, שולטים הפיאודלים בכל שטחי החקלאות של סוריה. בידיהם האדמות המושקות, בידיהם הבארות והמשאבות, בידיהם ההון הדרוש לרכישת זרעים.

רוב הפלאחים הם אריסים, המעבדים את אדמת הפיאודל. אם הפלאח מספק בעצמו את הזרעים ואת בהמות-העבודה, הוא מקבל 50% מן היבול. אם בעלי-האחוזה מספק את הזרעים, הבהמות והמים, נוסף על האד- מה, מקבל הפלאח רק 25% מן היבול. רוב הפלאחים באזור חמת וחומס עובדים לפי תנאירעב אלה, המספקים בקושי לקיימם ב- חיים, בדלות קיצונית.

יוצא-דופן יחיד בין הפיאודלים האלה הוא הכורדי חוסיין איביש, לשעבר אחד מגדולי ציידי-האריזות בעולם. הוא רכש מאוחר בחייו שטחים של ביצות, יבש והכשיר 240 אלף דונם, טיפח כפרים משגשגים של איכרים, שהוא שולט עליהם שלטון מלא. שוקרי אל- קחאחלי עצמו ביקר אותו בשעתו, כדי לה- ציע לו את ראשות הממשלה. איביש השיב את פני הנשיא ריקס, באומרו: "מוטב להיות אדון בכפרי שלי, היג'נה, מאשר להיות עבד לרוב בפרלמנט".

אולם איביש הוא יחיד. בעלי-האחוזה של חמת, חומס, דמשק וחלב הם שיכבה ספ- לה, חיים על עבודה האריסים ומאשימים את אמריקה הציונית בכל הצרות, כולל הפיכת הצבא לגוף קומוניסטי.

שיכבה זו שלטה בסוריה — עד להפיכה האחרונה.

★ ★ ★ האיש מחמת

העוני הממאיר בחמת ובחומס הצ- ימיה את האדם שהטביע את חותמו על ההפיכה הזאת. זהו אכרס אל-חוראני, בעצמו יליד חמת, מנהיג "מסלגת אל-ביעת (הת- קומה) הסוציאליסטית הערבית".

עצם קיומה של מסלגה, הוא חיוון בלתי נפרץ בסוריה. כל מה שנקרא בארץ זו בשם "מסלגה" לא היה מאז ומעולם אלא קבוצה קטנה של פוליטיקאים ובעלי-אחוזה, ש- שיחקו ביניהם במישחקים פרלמנטריים, הב- טיחו את המשך המשטר שאיפשר להם חיים נוחים.

במרכז החיים הפוליטיים עמד הסיכסוך בין שתי הערים הגדולות: דמשק, עיר ה- דרום, וחלב, מרכז הצפון — שתיהן בגודל תל-אביב. חלב, הגדולה קצת יותר, מתנאה בפעילותה הכלכלית, בעוד דמשק, הסועת

והיא משותקת כל פעם שמשתררת מחלחולת בין שתי המדינות. כל שאר התובלה (מלבד קו המסוסים לעשי- רים) עוברת בדרך-לא-דרך, שרק חלקים ממנה מכוסים באספלט. מאות קילומטרים עוברים במדבר, בו אין כל נתיב סלול. המרחק מחלב לקאמישלי, בירת הג'זירה, רב מן המרחק בין תל-אביב לאלית.

אזור זה, כורדהותוך של כורדים וערבים, מוסלמים ונוצרים, אנטי-שכנים מנומנים וסכנאים פעלתנים, חנויות פאר של טראקטורים ומכוניות-כביסה, ודוכנים של אוכפי- גמל, נתעורר מתרומת הדורות. יש בו תסיסה מתמדת. אין כניסה אליו ללא רשיון ממשלתי מיוחד. שוטרים על גיפים מקימים פיקוח קפדני על כל הורים הנמצאים בתחומיו.

שלושה או ארבעה מן היוזמים החדשים מעבדים אחוזות שהן עצומות גם לפי מושגים אמריקאיים. לפחות שניים מהם מעבדים מליון דונם כל אחד — שטח של 50 קיבוצים גדולים בדרום ישראל. אחד מאלה הוא סיא- מאמאראשי, ארמני מחלב, שהקים כפרים-לדוגמה, ייער שטחים נרחבים, ביצע עבודות-סיקול גדולות. בשנת 1955, שנה של בצורת, הפסיד במכה אחת 12 מליון ל-י. היום הגדול השני היא משפחת חמשת האחים ג'א- סורים מבני דת הנוצרית-אורתודוקסית. כדי להתגבר על המחסור בידים עובדות, הם מסרו שטחים בקבלנות לקב- צות-מעבדים. ההסדר המקובל: המעבדים מקבלים 10 אלפים דונם, מפרעה של 50 אלף ל-י ומשכורות של 75 ל-י לחודש לאיש. חלוקת היבול: 40% לאחים ג'א- י, 60% למעבדים. מלבד הלחיתנים, פועלים בג'זירה מאות חוכרים קטנים. בקאמישלי בלבד פועלים כ-600 מהם, רובם נוצרים מפלטי

המהפכה השקטה ששינתה את פני המשק הסורי ב-10 השנים האחרונות באה בלי שום יוזמה ממשלתית, כפרי יוזמתם של קומץ בעלי-הון פרטיים. הם הגיעו את הבסיס הכלכלי לתמורה הפוליטית.

אנשים אלה, סוחרים עשירים מחלב שלא עסקו מעולם בחקלאות, הבינו כי אפשר להרחיח הון על-ידי חקלאות ממוכנת חדשה, בקרקע-הבתולים של הג'זירה. אל-ג'זירה ("האיי") היא חבל-ארץ בפינה הצפונית-מזרחית של סוריה, בין הפרת והחידקל. בחלקה, לאורך הפרת ונהר-הבן שלו, החבור, יש אדמה פוריה לרוב שקל להשקוה במימי הנהרות. במזרח, באזור החידקל, יורדים גשמים לרוב.

היוזמים העשירים חכרו וגישאדמה אדירים מראשי השבטים. אדמות אלה היו שימורת בשעתו לשבטים עצמם, אולם בדור האחרון, עת רשמו הצרפתים את הבעלות על הקרקעות, דאגו השלימים כי הבעלות תעבור אליהם באופן פרטי. כך נמצאה ביד האדמה ביד בעלי-אחוזה עשירים, המפקיעים את דמיה-החכירה לעצמם.

הסוחרים מחלב השקיעו כספים עצומים במפעל, הרחיבו (והפסידו) הון. הם הביאו את המכונות החקלאיות החדשות ביותר, הפכו את הג'זירה הנידחת לאחד האזורים הממוכנים ביותר בעולם. אין היא נופלת מבחינה זו מן הקיבוצים המשוכללים ביותר בישראל.

★ ★ ★ הרגעש באי מנותק

הג'זירה היא כאמת. "אי" לגבי שאר חלקי סוריה. היא מנותקת מהם כמעט לחלוטין. הרכבת היחידה המחברת אותה לחוף עוברת בכמה מקומות בשטח תורכי,

סוריה: הסיר הנפוח בצפון

פייסל מומלך בדמשק, 1919

כיסו את סוריה ועיראק בשורת ממלכות קטנות. המחוקק הבבלי המפורסם, חמורבי, היה אמורי.

אחרי תקופת-ביניים של שלטון עמים בלתי-רשמיים (מצרים, חתים) פלשו הארמים השמיים לסוריה, באותה שעה שישאל התבססה בכנען. ארם וישראל עמדו יחד נגד אשור. אך ביהוד מלך ארם, יחד עם אחאב מלך ישראל ו-12 גוררים, מוגרו בקרב של קרקר, בשנת 853. למרות שקיעתה המדינית, הגיעה ארם לנצחון תרבותי, שהטביע את חותמו על המרחב השמי כולו, גרם להנהגת האלף-בית ברחבי המרחב. כמעט כל עמי המרחב, כולל יהודה, דיברו ארמית.

ממלכת כורש תמכה בסוריה (שהפכה למחוז "עבר-נהרא"), עודדה את הציונים לפתח את הצי שלש ביהודה-התיכון. אחרי כיבוש אלכסנדר מוקדון הוסיפה סוריה לפרוץ, הפכה תוך זמן קצר למחוז העשיר והחשוב ביותר של הממלכה הרומית, סיפקה לרומא ולביזנטיום כמה קיסרים ואפיפיורים.

★ ★ ★ התקופה הערבית: בשנת 633 פלשו הערבים מן הדרום וכבשוה בהדרגה. כעבור 20 שנה פרצה מלחמת-אחים מוסלמית על השלטון. הסורים תמכו במועאוויה, מושל המחוז, מבני משפחת אומיה בככה. אחרי נצחונם, היתה דמשק במשך 89 שנה בירת קיסרות שהשתרעה מצפון ספרד ומאירוק, עד להדור ותורכיסטאן. היתה זאת תקופת הפריחה הגדולה ביותר של סוריה, המשמשת כיום מקור ההשראה העיקרי לגאחה הלאומית של הסורים. שלטון בית-אומיה חוסל בידי בית-עבאס, שהעביר את המרכז לבגדאד, הפך את סוריה למחוז.

סוריה נכבשה בחלקה על-ידי הצלבנים, שמוגרו על-ידי צלאח אל-דין, ממשפחת איוב. כימי האויבים הגיעה סוריה לפריתה מחודשת ואחרונה. בשנת 1400 כבש הטרפתקן הטרטארי סימור הצולע את דמשק והשמירה, מכה שממנה לא החלימה סוריה. התנוונת הארץ נמשכה במשך 400 שנות השלטון העות'מאני. בראשית המאה הנוכחית מילאו הוג'ידעות ומנהיגים סורים תפקיד מרכזי בהחייאת התנועה הלאומית הערבית, הקימו שפע של אגודות-סתר ומפלגות חשאיות. רבים מהם נחלו בסיטונות בידי התורכים במלחמת-העולם הראשונה. בתום המלחמה המליכו הסורים בדמשק את המלך פייסל, אחי עבדאללה, שגורש על-ידי תותחים צרפתיים והפך מלך עיראק. אחרי כמה מרידות שדוכאו באכזריות, ביניהן מרד הדרוזים הגדול משנת 1925, הפכה סוריה עצמאית למעשה רק ב-1946, היתה למרכז הרוחני של הלאומנות הכל-ערבית במרחב.

השם: לפי הגרסה הכסירה ביותר, זוהי הצורה היחידה של השם הקדום, המופיע כ"שריון" בכתבי-ראגורית הבנוניים, ו"כשריון" (שי"ן שמאלית) בתנ"ך (דברים ג': "ציונים יקראו לחמוני שריון, והאמורי יקראו לו שריון" ותהלים כ"ט: "ויקדים כמו עגל, לבנון ושריון כמו בן-ראמים"). שמו של חלק מן הארץ הפך לשם הארץ כולה. גירסות אחרות מסתמכות על העובדה שהבבלים קראו לאחד המחוזות בצפון הפרת בשם סורי. הדמיון בין "סוריה" ו"אשור" הוא, כנראה, מקרי בלבד. השם סוריה אינו מופיע בתנ"ך, אך בתרגום השבעים מופיע השם "סוריה" במקום "ארם".

★ ★ ★ השטח: 184,920 ק"מ, פי 9 משטח ישראל. 3.7 מיליון תושבים, פי 2 מישראל, כמחציתם אוכלוסייה חקלאית. אין למדינה מרכז טבעי, אלא כמה מרכזים נפרדים ורחוקים זה מזה — עמק דמשק הפורה, בקרבת הגבול הישראלי בדרום; רצועת-החוף מצפון לבנון; אזור חלב, ליד הגבול התורכי; הג'זירה ליד הגבול העיראקי. חוסר-ריכוז זה מגיע את אזור הארץ ברוב המקומות, בניגוד למצרים, בה גרם הצורך לנצל את מי היאור באופן יעיל לריכוז מוחלט מאז שחר ההיסטוריה. בסוריה אין כמעט רכבות (פחות מאשר בישראל), ורק גמל יחיד (לאטאקיה).

★ ★ ★ הארץ: סוריה היא חלק מן הקרן המערבית של הקשת הפוריה, אשר קרנה המזרחית היא עיראק, ומרכזה הג'זירה הסורית. מבחינה גיאוגרפית, היא כוללת גם את הלבנון, ישראל והירדן, המהות יחד חטיבה היסטורית אחת. שתי עובדות-היסוד שנקבעו את גורלה: היותה ארץ-מעבר חיונית בין היאור והפרת, בין אירופה ואסיה; ומלחמת-הנצח של החקלאות, המנסה להסיג אחור את המדבר התופס את עיקר שטחה.

★ ★ ★ היסטוריה קדומה: ההיסטוריה מתחילה עם המצאת הכתיב לפני 3500 שנים בבבל. כאחת הכתובות הראשונות בעולם שנשמרו, מספר מלך ארך (בדרום ארם-גהריים) על מסעו מן הים התחתון (מפרץ פרס) לים העליון (התיכון), ובצורה זו נזכרה סוריה בפעם הראשונה (אם כי לא בשמה). הכתב האלף-ביתי, אחת התרומות המכריעות לתרבות העולם, הומצא בסוריה.

★ ★ ★ תקופת שלטון אכד ואור (בארם-נהריים) על סוריה, הגיעה לסופה עם עליית האמורים (בבבלית: "אנשי המערב") אשר

★ ★ ★ הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

הכיבוש הצרפתי, 1919 מרד הדרוזים, 1925

זורים

לכתר העיר העתיקה ביותר בעולם, גאה בעברה המפואר כבירת האימפריה הערבית. חי הציבור והפרלמנט של סוריה לא היו אלא סיכוכים מתמידים בין קבוצות עסקנים משתי ערים אלה.

★ ★ ★

פאשיסטים וקומוניסטים

היה היה המצב כאשר קם בלבנון מורה בשם אנטון סעדה ויסד את "המפלגה הסוציאליסטית הסורית" (הידועה גם כ"מפלגה העממית הסורית") — מפלגה מסוג חדש, בעלת השקפת-עולם ומסגרת ארגונית.

סעדה היה פאשיסט. הוא התנגד לפולחן האחדות הכל-ערבית, דגל ברעיון של סוריה-רבתי, שתכלול את סוריה, הלבנון, ארץ-ישראל, עבר-הירדן ועיראק. הוא משך אליו צעירים משכילים בלבנון ובסוריה, פתח בפעולות-טרור תכופות. אחרי אחת מאלה ברח לדמשק, נעצר עלידי הרוון של אז, חוסני אל-זועי, והוסגר ללבנון, שם הוצא להורג.

מאז עוסקת מפלגת סעדה בפעולות-טרור לעתים מזומנות. האחרונה בסידרה היתה הריגת סגן הרמטכ"ל הסורי לפני שנתיים, והיא גררה אחריה הריגת כמה מראשי המפלגה, כיום שוב אין היא כוח רציני.

המתחרה העיקרית של מפלגת-סעדה היתה המפלגה הקומוניסטית הסורית, החזקה במרחב כולו. מנהיגה, כאדל בגדאש, הוא המנהיג הקומוניסטי היחיד במרחב הערבי שנבחרו אייפסם לפרלמנט כלשהו. בעמדה זו הצליח להשפיע באופן ישיר על המאורעות ה-אחרונים שקרו בסוריה.

אולם גם הקומוניסטים אינם מפלגה עממית. כוחם מרוכז בעיקר בין האינטליגנציה הצעירה בערים הגדולות. כוחה העיקרי של מפלגה זו טמון בעצם היותה גוף מאורגן, ממושמע, בעל עורף בינלאומי, במרחב בו אין גופים אחרים מסוג זה.

★ ★ ★

מן השלטון למאסריבת

במצאות זו היתה עלייתו של אכרם אל-חוראני תופעה חדשה לגמרי. כי אל-חוראני הצליח לארגן את הפלאחים העשוקים של חמת וחומס, להפכם למפלגה מאורגנת, בעלת בסיס מעמדי ועממי.

אמנם, גם אל-חוראני אינו בעל השקפת-עולם יציבה לגמרי, והינו מצוייד בתכונות רבות של הרפתקן. גימות של סוציאליזם אמיתי ולאומנות ערבית קיצונית, מעורבות בו במזיגה המזכירה במקצת את התנועה לאחדות-העבודה בישראל, והגובלת לעתים עם פאשיזם.

אל-חוראני שונא את המערב שונא לוחט, אך הוא איננו קומוניסט. כמו גמאל עבד אל-נאצר, דוגל אף הוא בתורה של איחוד עמי ערב.

אולם בניגוד לעבד אל-נאצר, הצליח אל-חוראני ליצור כלי ארגוני, המסוגל לארגן המונים, לא רק בארצו אלא גם מחוצה לה. כך הצליח להקים מפלגה מקבילה בירדן.

אף שבעמדתה הציבורית אין מפלגת אל-חוראני שונה משאר המפלגות ביחס לישראל, הרי בשיתות פרטיות השמימו מנהיגיה — ובעיקר בירדן — דיעות מתונות מאד על האפשרות של שיתוף-פעולה בעתיד.

ליד אל-חוראני, אדם בעל להט פנימי וכוח-דחיפה עצום, אך ללא אידיאולוגיה רשמית, עומד סגנו, מישל אפלאק, הוגה-דעות וכלכלן.

כגל התנועה משמש דגל המרד של מלחמת-העולם הראשונה. כל סמליה שאובים מן הלאומנות הערבית, ולא מן הסוציאליזם או הקומוניזם.

בפעם הראשונה הגיע אל-חוראני לעמדה מרכזית מימי שלטונו של סמי אל-חיאני, הרוון הצבאי שחיסל את אל-זועים. כשסולק רוון זה עלידי ירש, אדיב אל-שישאקלי, היה אל-חוראני ליועצו הקרוב של הרוון החדש. הוא עמד מאחורי החוק המפורסם משנת 1952, אשר הפקיע את אדמות הפיאודלים שתפסו למעלה מ-1500 דונם מאדמות הממשלה בגזירה, או למעלה מ-500 דונם מאדמות הממשלה בשאר שטחי סוריה. היה זה חוק קיצוני מאד, כי חלק גדול מאוד מאדמות סוריה, המעובדות בידי פיאודלים פרטיים, עודו רשום על-שם הממשלה כבעל רשמי.

המצב החוקי היה מעורפל, חוקי זה, שיתנה חלק מ-מרכיב לפרעלים ולאכזרים. נכשל, לכן הוחלף כעבור כמה חודשים בחוק אחר, גם הוא מפרי עמלו של אל-חוראני ובחוסת אל-שישאקלי. החוק החדש הפקיע את כל האדמות התפוסות בידי בעלי-אחוות, בשטח של למעלה מ-2000 דונם, אם לא היו רשומות בספרי-האחוות על שמם. גם חוק זה היה בלתי-יעיל, כי בעלי-האחוות ששוט רשמו את האדמות על שמם בני משפחתם וקרוביהם.

★ ★ ★

הטאנק לעזרת הטרקטור

ביתיים התארגנו כל הכוחות הקיימים נגד אל-חוראני. גם אל-שישאקלי רב עמו, הטיל עליו מאסריבת בדמשק בסתיו 1952. אל-חוראני ברח, השתתף בהפלת משטרו של אל-שישאקלי וחזר בשנת 1954 לסוריה. באותה שנה

מהפכה

בלתי-חוקי, אלא במקרה של הפרת החוזה; האריסים יקבלו הלוואות ממשלתיות; בעלי-האחוות אינו זכאי לשום תמורה העולה על שליש מן היבול של אדמה בהשקאה, ורבע מן היבול של אדמה אחרת. ההצעה גם קבעה את תנאי העבודה לפועלים החקלאיים, נתנה להם את הזכות להקים אגודות מקצועיות.

הפרלמנט כולו קם על רגליו כדי למגר תוכנית זו, שיכלה לשבור את שלטון בעלי-האחוות. שום שינוי לא חל. אולם מאות אלפי פלאחים הבינו בפעם הראשונה כי סיכויים היחיד לשפר את מנת-חלקם נעוץ במלחמה על השלטון בדמשק.

לא רק הפלאחים המרודים, חסרי-הישע, התרשמו ממאבקו של אל-חוראני. הוא זכה להד רחב גם בחוגי הצבא. קציניו של צבא זה אינם בני המעמד המיוחס, כמו במצרים ובעיראק. רובם באו ממשפחות בינוניות, ואפילו עניות. הם מאסו ברקבון ששלט במדינתם. המזיגה המיוחדת של אל-חוראני — לאומנות כל-ערבית, ושאיסה לרפורמה סוציאלית — מצאה חן בעיניהם. לעזרת הטרקטור והרמקול, בא עתה הטאנק.

בין הקצינים שהתרשמו מאל-חוראני היה האיש החזק של הצבא — ראש המודיעין עבד אל-חמז סראג' — וקצין בכיר בשם עפסי ביורי, אחד משלושת החותמים על חוזה שביתת-הנשק עם ישראל. לפני כמה שבועות, ללא גיטות דרמטיות, חוללו את הפיכתם השקטה. ביורי הסך רמטכ"ל, הממשלה הרשמית הפכה שבויה.

לפי כל הדעות, נמצא השלטון בידי שות-פות של איש-הצבא סראג' והפוליטיקאי אל-חוראני. שותפות זו של הצבא ומפלגה פוליטית — החסרה במצרים — נותנת לה סי-כויים רבים. פרשני המערב סבורים כי בגדאש הקומוניסט הוא השלישי בחבורה, וכי השפעתו מכרעת. אולם מתקבל יותר על הדעת כי השותפות בין אל-חוראני ובגדאש, וכמוה השותפות בין סוריה לרוסיה, היא טכסיסית בלבד, כשכל צד מבקש בלבו לנצל את שותפו ולבלעו בשעת הכושר.

★ ★ ★

בין הפח והפחת

הו המצב ברגע זה — מצב של אפסי-ריות בלתי-מוגבלות, כמעט בכל הכיחנים.

סוריה יכולה לעבור את הגבול, להפוך לגרוריה סובייטית מבלי להרגיש בכך. אפשרות זו קיימת, אם כי סביר יותר להניח כי תשתול להיות ניטראלית כמו מצרים של עבד אל-נאצר, לשחק בין הגושים, לנצל את האיבה ביניהם לטובת עצמה.

אל-חוראני יכול ליפול בשבי הקומוניסטים. בגדאש יכול לרשת את מקומו, אחרי שהכשיר את הקרקע, מפלגת אי-בעת יכולה גם לסטות בנוסח עבד אל-נאצר.

יכולה לבוא גם הפיכה נגדית. בחוץ יושב אותו הרפתקן חסר-מעצורים, אדיב אל-שישאקלי, חבר-להשכיר המוכן כיום בהחלט לרשת את המערב כדי לסלק את אל-חוראני, ירדו לשעבר, ולרשת את מקומו. בעלי-האחוות ישמחו לקבל את פני האיש שפעם חששו מפניו.

כל זה יכול לקרות. אולם יכול גם לקרות ההיפך. אל-חוראני עלול להישאר בשלטון ולהתבסס, לחולל רפורמה סוציאלית שתבריא את סוריה ותהפכה למעצמה, ליטול מידי עבד אל-נאצר את שריבי המנהיגות של התנועה לאיחוד עמי ערב. ואם יפול, עלול לבוא במקומו אחר שיסיים את המלחמה — כי ההגיון הפנימי של ההתפתחות במרחב מחייב אותה.

לפי כל הסימנים, אין אל-חוראני אישיות יוצאת מגדר הרגיל, אדם שמשכמו ומעלה מעל לכל העם. אין הוא כמאל אתא-תורק שני. כמו גמאל עבד אל-נאצר במצרים, הוא אדם בעל אמביציות, שהבין את הגל ההיסטורי הגואה במרחב, והשצליח לרכב על הגל הזה. אם יסולק, לא ישתנה התהליך. הוא יכול להתעכב לזמן מה. אולם אותם הכוחות עצמם שהעלו את אל-חוראני מתהום הנשיה, יעלו בבוא העת גם את יורשו.

★ ★ ★

על הגל

קרר כאשר יקרה, דבר אחד ברור: משהו קרה במרחב אשר יטביע את חותמו על העתיד. ההפיכה הסורית לא היתה מקרית, והיא לא נפלה מן השמיים. היא מהדהדה חוליה בתהליך הגיוני.

אם מעצבי המדיניות הישראלית יתעלמו מכך, צפויות להם אפתעות נוספות.

השאלה הגדולה היא, כמובן: האם מדיניות ישראלית נבונה יכולה גם היא להגיע למצב שתוכל לרכב על הגל הזה, כמו שעושים זאת כיום הסובייטים? אין כל ספק כי המהפכה הסורית היא בהרבה פחות אנטי-ישראלית מאשר המלך סעוד, אשר דוברו, אחמד שוקיירי, הסעיר השבוע את העולם היהודי בנאום הסתה יחיד במינו. אולם כדי לרכב על הגל הזה, חייבת היוזמה הפסיכולוגית לבוא מישראל. במקרה הטוב ביותר, לא תהיה זאת מלאכה קלה.

כאלד בגדאש

מי יבלע את מי?

השתתף בבחירות, זכה ב-15 מקומות בפרלמנט, שליש מהם מאזור חמת.

ביתתם הפך אל-חוראני כוח חשוב בארץ. הוא הגביר כוח זה בתעמולה בלתי-נפסקת, ובשורה של הצעות פוליטיות שהיכו גלים סוערים בשכבות העשוקות של העם.

אכרם אל-חוראני

מה קודם למה?

לפני שנתיים הגיש לפרלמנט "הצעת-חוק להגנת הפלאח". היתה זאת הצעה מתונה למדי, אך היה בה כדי לחולל מהפכה בכפר הסורי. תבעה ההצעה: כל הסכם בין בעלי-האחוות ואריסיהם חייב להיות בכתב; סילוק האריס יהיה

אדיב אל-שישאקלי

כיצד לחזור לא?

שנה של שלום... סוריה במרכז המרחב... לא תהיה עליה מברית המועצות... ציר גרמני בישראל... ז'וקוב במקום חרושצ'וב... מאבק בחוך קבוצת החצר... אינפלציה... אווירת שנת העשור... בית סוהר ליריבים

קאנצ'לר ארנואר
גרמנית למעלה

מחירי המיצרכים. תהיה נהירת קונים לחנויות סופרמארקט, שיוקמו בערים הגדולות. הצריכה תעלה — הן לגבי כלל האוכלוסייה, עקב העליה, והן לגבי הפרט.

תוספת היוקר תעלה במשך השנה לפחות ב-6% נוספים. מאבק האינטליגנציה על שכרה יתחדש. האבטלה הגלויה תהיה יציבה, הסמויה תגדל.

הפחתת ערך המטבע באה בחשבון, אך אינה בטוחה. לעומת זאת בטוח כי תהיה הפחתה סמויה, עליידי הגדלת הפרמיות לייצוא, הענקת מונופולים לייבוא, וכיו.

האשראי יגדל, עקב הלונאות הממשלה ולחץ הבנקים הקטנים, שהגבלת האשראי וחוק הריבית החדש גרמו להם נזקים. הקיבוצים ידרשו ויקבלו מענקים והטבות אשראי.

מרכז מאורעות הספורט של השנה: נפיעת נבחרת הכדורגל הישראלית למשחקי הגמר על הגביע העולמי בכדורגל שיתקיימו בשטוקהולם. אחרי שכל יריבותיה של ישראל בשלבים המקדמים ימנעו מלהתמודד עמה מטעמים מדיניים, תגיע ישראל למשחקי הגמר, שם אין צפויות לה הצלחות על המגרש.

המאבק הפנימי על ראשות הליגה הלאומית בכדורגל יחריף ויעמוד בסיומן עלייתה של הפועל פתח תקוה וירידתה של מכבי תל אביב. ביקורי קבוצות זרות מעולות מארצות חוץ יתרבו השנה, כשבמרכזן יעמוד ביקור הקבוצה הבריטית ארסנל. בענף האתלטיקה הקלה ימשך הקפאון, ששרר לפני המכביה, ואילו רמת הכדורסל תמשיך לרדת ולהתגלגל במדרון, כפי שכבר החלה לעשות.

תהיה שנת שפע של סרטים טובים. במרכז תעמוד הצגת סרטו של מייק טוד ב-80 יום מסביב לעולם. ארצות הברית תספק לא רק את הכמות, אלא גם את האיכות, עם סרטים כמו שיכנוע יידיותי עם גרי קופר, מוריד הגשם עם ברט לנקסטר וקתרין הפבורן, ריחה המתוק של ההצלחה (אודות עתונות הרפס ההוליוודית, 12 אנשים נגזרים על שיטת חברי המושבעים, בית התה של ירח אוגוסט, עם מארלון בראנדו.

סרטים אחרים שיזכו להצלחה, אם יספיקו להגיע לארץ: ז'אן ד'ארק, עשרת הדיברות, מארג'ורי מורנינגסטאר, האחים קרמזוב, הזקן והים, ג'ין איגלס. בריטניה תתרום לשורת סרטי השנה את הנסיך ונצרת השעשועים, עם לורנס אר לביה ומרילין מונרו, ואת סרטו של צ'אפלין מלך בניין יורק, מהודו יגיעו לפחות שלושה סרטים של ראג' קאפור: האמיק, שתי אחיות, הפרוטה. מצרפת יגיע סרט דוקומנטרי נפלא על חייו של גור פיליס, גינוק, נוסף על סרטו המצויין של ג'יראר פיליפ, טיל אוילנשטיגל.

יש סיכוי כי השנה תזכה ישראל בסרטים בלתי מקצועיים, אחרי שבלחץ דעת הקהל יוצא חוק האוסר קיצוצים הנעשים שלא בידי הצנזורה אלא בידי בעלי בתי הקולנוע, למטרות מסחריות.

התגבר תהליך חיסול הסטאליניזם. גל זה יעלה יותר ויותר את המדל של ז'וקוב, שיתגבר כצד החזק יותר בשותפות שלו עם כרושצ'וב.

החזית הפנימית תעמוד השנה בסיומן שני תהליכים: התגברות אווירת הבחירות בשווא הקצר, התבססות קבוצת החצר של ביג'י בשווא הארוך.

לקראת הבחירות: ייווצרו משברים עם השמאל בקואליציה, אך לא מפ"ם ולא אחדות העבודה תעשה איזה מעשה שהוא העלול לגרום לגירושן מן הממשלה; יגבר לחץ הדתיים למילוי תביעותיהם ויחריף הויכוח על הכפיה הדתית במדינה. תנועת החרות תצא לתעמולת בחירות גלויה וחרפה, מתוך חשש כי בגירושן ינצל את אווירת שנת העשור לצבירת אהדה מפלגתית לעצמו. הכלליים לא יצאו מן הקפאון שהשתרר עליהם.

אחד הנהגים: המיעוט הערבי, שכל המפלגות יחזרו אחרי בשקידה רבה, ימטירו עליו הצעות להקלת מצבו. רק חלק קטן מן ההבטחות האלה יצא לפועל.

כמאבק על הירושה לקראת רדתו של דוד בן גוריון מן הבמה, שלא תחול השנה, יתגברו הניגודים הפנימיים. אף כי עסקני מפא"י יתלכדו יותר כדי לעמוד במשותף נגד קבוצת החצר של ביג'י, הרי קבוצה זו תהיה כה בטוחה בנצחונה עד שיחריפו הניגודים בין חברה לבין עצמם.

חוקרי החירום יוחמרו, וזו הפעם הראשונה ייעשה ניסיון להפעילם במלואם, כשלב להתבססות קבוצת החצר. השנה תעמוד בסיומן משפטים סנסציוניים, בהם יהיה הפעם השלטון הצד היום, בנסותו להפעיל את המשפט לדיכוי יריביו. בשורה הראשונה יופעל נגד האנשים והחוגים הבלתי תלויים המנהלים את המאבק נגד הדיקטטורה של קבוצת החצר. אין זה מן הנמנע כי אחדים מהם ילכו השנה לבית הסוהר.

בקיצוצים יחריף המשבר החברתי בממדים ממארים, יתגלו סימני רפיון והתפוררות, דבר שיכבול למעשה את שתי מפלגות השמאל ויטול מהן את כל האפשרויות לחופש פעולה פוליטי.

הגינות שנת העשור יצליחו במידה צנוה, אך יצטמצמו בשיא חד פעמי מסביב ליום העצמאות.

המתח יתורפף כעבור זמן קצר, חלק מן התוכניות לא יצא לפועל, מספר התיירים לא יגיע לשעור המקוה, אך החגיגות יטביעו את חותמן על חיי הארץ.

האינפלציה הזוחלת תמשיך להתקרב, אך לא תהיה דוהרת. שכר העבודה והמחירים יעלו בהדרגה, בצורה שתגרום סבל לשכבות הנמוכות ביותר, אך לא תביא לכאורה להסבת מצבם של בני הישוב הוותיק.

הממשלה תוסיף להגדיל את הוצאותיה, תזדקק לתקציב נוסף, אך זרם גובר והולך של כספים מן החוץ יוכלל כמות גדולה מאד של עודפי מזון אמריקאיים וכספי הבנק לייצוא וייבוא) ידאג לשיווי המשקל במאזן התשלומים של המשק.

המסים יעלו ב-10%, יחולו בעיקר על הרכוש.

הענפים שישגשגו: ענף הבניה, התיירות, הבידור והפירטוט, וכל שאר הענפים שירויחו מן הפריחה הכלכלית שתגרום עליידי חגיגות שנת העשור. לפרדסנים תהיה עונה טובה, שתפול מן העונה האחרונה במחיר התיבה; אולם הם יקבלו פיצוי בהטבות שער המטבע. יעלה הייצוא באותם הענפים בהם אין שכר העבודה מהווה גורם מכריע, כגון יהלומים, זהריות.

בייצור התעשייתי יעלו חומרי הבניין והמזון. שאר הענפים יישארו ללא שינוי. כספים ניכרים יושקעו בהקמת כמה מפעלי ענק.

כמסחר תהיה התעוררות, נוכח עליית כוח הקניה של הצרכן המקומי ונוכחות תיירים רבים, למרות עליית

תשי"ח תהיה שנת שלום. שום מלחמה לא תפרוץ בין ישראל ושכנותיה. גם המתרחקות על הגבול לא תעבור את הגבול. יגרמו לכך התנאים הבינלאומיים, המאבק הפנימי בעולם הערבי ורצונה של ישראל בשקט אשר יאפשר לה להוציא אל הפועל את תוכניותיה ופעולותיה לקראת שנת העשור.

שינוי אפשרי אחד לרעה: לא מן הנמנע כי המצור על אילת יתחדש ביחס לכל האניות הנושאות את דגל ישראל.

המנהיגות בעולם הערבי תעבור בהדרגה לירי סוריה. המשטר החדש שם יתבסס, אולם יעבור לקו ניטרלי יותר וירפה את קשריו עם ברית המועצות. לעומת זאת ירד שוב משקלו של המלך סעוד, בעוד שחסיין ופייסל ייבאקו על עצם קיומם. עבד אלנאצר יוסיף לשחק תפקיד מרכזי במרחב.

לא תהיה עליה מברית המועצות. התקוות המנופחות בשטח זה יאוכזבו, הן בגלל אי רצונה של ברית המועצות בשלוח עולים למדינה עוינת, והן בגלל קשיי הקליטה בישראל עצמה, שלא תרצה שוב להסתכן, אחרי שחלק ניכר מעולי פולין חזרו לארץ מוצאם לאחר שאוכזבו מחסורי האפשרות להיקלט בארץ.

לעומת זאת תבוא עליה קסנה יותר מארצות שונות, כולל ארצות הגוש המזרחי.

"רויטשלאנד, רויטשלאנד איבר אלם!" ינוגן בישראל, כאשר יבוא הציר הגרמני הראשון לארץ.

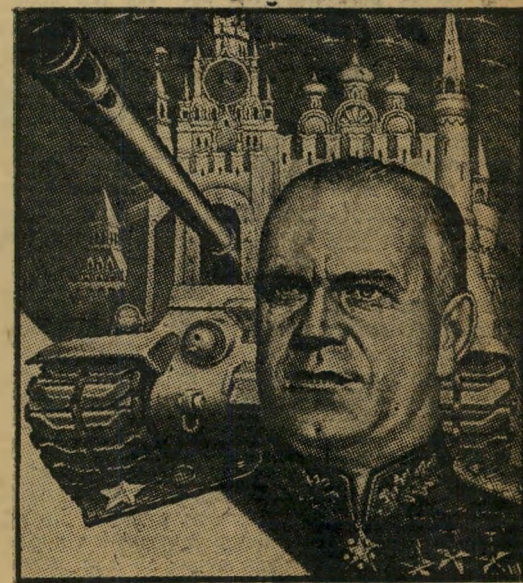
תהיה זאת תרומתו הסופית של קונראד אדנאור למדינה, אחרי דאגתו לביצוע קפדני של הסכם השילומים. קשירת היחסים תעבור בלי זעזוע חמור בארץ.

יירידות בין ישראל וצרפת תחלש, אך לא תנותק לגמרי. האינטרסים של שתי המדינות יחזלו מלהזדהות בשעה שישראל תנסה בחצי לב — ללא הצלחה מרובה — לקשור יחסים עם עמי אסיה, בעוד שצרפת תנסה להתחבר במקצת על עמי ערב.

היחסים עם האמריקאים יורעו כאשר יתחלס סופית כוח האו"ם החוצה בין ישראל ומצרים, ומזכיר האו"ם יעלה הצעות שונות להצבת משקיפים משני עברי הגבול. ישראל תדחה הצעות אלה.

מעמדה של ישראל באמריקה ישתפר בהדרגה, לקראת סיום תקופת כהונתו של איזנהאור והחזרת שיווי המשקל בסיכויי שתי המפלגות בבחירות. הדבר יורגש במקצת בתשי"ח, יגיעו לשיאו בשנת 1960, בה יפתחו לישראל סיכויים מחודשים ואפשרויות למישחק חופשי.

בברית המועצות יימשכו הזעזועים, עם

מרשל ז'וקוב
כרושצ'וב למטה

העם

סוכות ובדונים

„בסוכות תשבו שבעה ימים, כל האזרח בישראל ישוב בסוכות. לִי מען ידעו דורותיכם כי בסוכות הוֹרֵי שבתי את בני ישראל, בהוציא אֲנִי תָם מארץ מצרים...”

המחוקק שחקק חוק אהוד זה יצר מינהג לאומי בעל חוכן סוציאלי עמוק, כי אז כמו היום מחולק העם לשניים: אלה הִי יושבים בסוכות בכל ימות השנה, ואלה הדורים בהיכלים ובארמינות-פאר. במשך שבעה ימים יאחדה אותם מצות הדת בצורת שיכון אחידה.

בשנת תשי״ח, עת שוב נפער פער עמוק בין שוכני החילות לבין יושבי הפחונים והבדונים, היה טמון בחג הסוכות לקח בעל משמעות אקטואלית.

הישיבה בסוכה תהווה פתרון לשבעה ימים. אולם מוטב לדאוג לכך כי בשאר ימות השנה ישוב גם שוכני המעברות בכתיקב.

מדיניות

הנציג לא ידע

אין מנהג ישראלי המרגין יותר את מדי נאי העולם מאשר הנוהג שלולח להם נציגים שאינם מצויים בעניינים, והמבטיחים דברים שאין להם שחר. קשה מאוד לשכנע את המדינאים האלה כי בישראל נחרצות כל ההכרעות על־ידי איש אחד, וכי איש זה אינו רגיל לגלות את קלפיו גם לבאי כוחו.

המקרה הקיצוני ביותר קרה כאשר ביקרה ביוגוסלביה משלחת רשמית, שהמרשל יוסף ברוז'יט'סו קיבל את פניה אישית בהפגנת ידידות חמה במיוחד. משלחת זו, שבראשה עמד השר מרדכי נמיר, הבטיחה חגיגות שִׁי ישראל לא תתקף לעולם את מצריים.

תוך 24 שעות צנחו חיילי צה״ל בסיני. טיטו, שראה בפרשה זו עלבון אישי, הִי אמין כי רומה בזדון, לא שכח אותה עד היום. הנימוק שהיה צורך לשמור על הִי מיכצע בסוד גם בצמרת ישראל לא יכול היה לשכנע אותו. כי גם במקרה זה אפשר היה לתת למשלחת הנחיות שלא להבטיח שלום בריקיימא בהחלטיות כזאת.

הבטחה והגשמה. השבוע נודע בסיד כי פרשה מבישה דומה אירעה לפני כמה חודשים במוסקבה, עת הגיע לשם יושב־

קיבלנו את הידיעה, אמרו לו בניישיחו, „כי ישראל הצטרפה לדוקטרינה.” „הייתי מוכן להיקבר באדמה,” סיפר אחר־כך בלומל.

בן־גוריון ועד בגין. מעשים קטנים מסוג זה, שאין להם חשיבות כשלעצמם, עשויים להעכיר מאוד את האווירה בין ראשי מדינות. השבוע נמסר ממקור מוסמך ביותר כיצד הגדירה לא מכבר אישיות סובייטית דיפלומטית את גישת הצמרת הסובייטית לצמרת ישראל.

„לא איכפת לנו שראשי ישראל מתנגדיים לקומוניזם,” אמר הדיפלומט, בשיחה סודית. „אולם יש לנו רושם ברור כי מִי־היגני ישראל, שמוצאם מאירופה המזרחית, לוקים בשנאה עיוורת לרוסיה עצמה. מבחינה זו אין הבדל בין בן־גוריון, שרת ובגין. בתנאים אלה אין טעם לחלום על שיפור יחסים.”

דעתה של אותה אישיות על סיכויי הִי עליה: „איננו מתנגדים לעליה באופן עקרוני. נתנו לפליטים היהודיים מפולין לצאת מ־ברית־המועצות, בידענו שהם יהגרו לישראל. אבל כשמדובר על יהודים סובייטיים, השיקול המכריע הוא: מה עמדתה הפוליטית של המדינה שהם רוצים להגר אליה.”

מגולדה לגולדמן. למרות מכשולים אלה, המשיכה גולדה מאיר השבוע, במרכז האו״ם, במאמציה הסבלניים לשפר את הִי יחסים. כל אשר יכלה לקחת לו, בשלב הִי נוכחי, היה להוציא את הארס האיש מן היחסים הקרירים הקיימים.

האדם שיכול היה לעזור לה ביותר ב־כך לא הופעל מטעמים אישיים ומפלגתיים. היה זה ד״ר נחום גולדמן, הנשיא הציוני, הוגל בנייטראליות של ישראל, והנחשב בעיני הרוסים כאדם נבון ואחראי. לא מכ־בר זכה ד״ר גולדמן לאות הערכה מיוחדת במינו: השגריר הסובייטי, אלכסנדר גיקיטה אברמוב, הנמנע מכל מגע בלתי־חינוי עם דויד בן־גוריון, ביקר אצל גולדמן באופן הפגנתי, במלון המלך דויד.

ספרות

בסור אחד - הסתדרו

לפני שבועות אחדים ציפתה לציבור ב־ישראל התפעלה גדולה: הסופר משה שמיר, מחבר מלך בשר ודם, פירסם בעל המסמך מאמר בשם לוחות שבורים, מתח ביקורת חוקפנית ביותר על כל כה שהאמין בו עד לאותו יום. לא היה עתון במדינה שלא

טוראי־שבועי אלתרמן ב־כסית

לחיי הסופרים שבורך

ציטט ארוכות את המאמר ולא הגיב עליו ביסודיות. אדם אחד בישראל לא הופתע כלל. להיפך, הוא שיפץ את כפות ידיו בנחת, קבע בסיפוק כי פעולתו עשתה פירות ברוכים במהירות רבה יותר משיקויה לה בעצמו. היה זה הפיזימנאי נתן אלתרמן, מחבר הסור השביעי וחבר מערכת דבר. **עד איבוד חושים.** אלתרמן בן ה־47, שבשערותיו הגלגיות זרקה כבר שיבה, אוהב

מלאהקים אסורים

מאת עזריאל קינן

מזועזעים

רפי אהב פרפרים. מפני שהם יצורים כה חמודים, מרפרפים, דב־שניים מוצצי עסיס פרחים וצבעוניים כה. אוסף הפרפרים של רפי היה המשובח בכל הכיתה. הוא היה מצמיד אותם בסיכות אל קופסאות קרטון, ורושם למעלה את השם באותיות לטיניות. כי רפי היה נער משכיל ושיטתי. יום אחד יצא רפי לטייל ביער וראה פיל. הוא התגנב אל הפיל מאחוריו, שלף סיכה מכיסו ונעץ אותה בכל הכוח באחורי הפיל. הפיל נהם נהמה גדולה, קפץ באוויר, התהפך על גבו, אסף את רגליו ומת. רפי הסתכל בפיל ה־מת בתמהון, וברוח מהר הביתה, מבייש ונכלם ומזועזע כולו.

„אין לכם מושג כמה אני מזועזעת,” אמרה אמו של רפי לשכנות, כשישבו וסרגו יחד באותו ערב. „לא הייתי מאמינה שרפי הקטן שלי מסוגל לזאת.” השכנות הנידו ראש בעצבות. גם הן היו מזועזעות.

אצלנו

שני ראשונים שטו להם ב־תוך כוס מים. ילד אחד גידל אותם על המרפסת, על־יד תו־לע־המשי.

בחוץ היה עולם אכזרי וקר, ושני הראשונים הסתכלו עליו בתמהון ובחמלה. הם ראו אִיךְ זבוב סורף עכביש, ו־חתול משחק בעכבר, ואִיךְ ה־ילד מקבל סטירות־לחי מאמו מפני שלא הכין את השעורים. וזה לא התיישב עם תפישת־עולמם.

„אצלנו, ברוך־השם, זה לא יכול לקרות,” אמרו בעליצות, ואכלו איש את רעהו.

קדימה

נביא אחד יושב בחצר־המסורה, בתוך בור טיט, וצעק. אמרו לו מה אתה צועק, קח חתיכת־חרס ותכתוב. אז הוא כתב וכתב, והתחיל שוב לצעוק. אז באו ה־עבדים ואמרו לו מה אתה צורח ומזיע, יש כבר נייר. תיקח נייר ותכתוב. אז הוא לקח נייר ועט וכתב והתחיל לצעוק. אז אמרו לו נאך שכמוך, מה אתה מת־אמץ כל־כך ומבזבז אנרגיה, כבר יש מכוונת־כתיבה, אתה יכול לתקתק ישר. אז הוא יושב בבור ומתקתק.

ובינתיים המציאו את חופש־הדיבור, אז כל פעם שהוא מתעייף מלתקתק הוא מרים את היד ומצביע. בקרוב ימציאו נוזל יותר נעים לשבת בו בתוך הבור. אולי מפלסטיק.

במחלקת הקליטה של מפא״י, יאני אכידוב. לפעמים נטה אלתרמן חסד גם לעיתונאים מסוימים, הזמינם לפגישות אלה, בתנאי ברור ומפורש כי לא יכתבו מלה וחצי־מלה על מה שיראו וישמעו.

מעניינת במיוחד היתה הפגישה האחרונה, אשר נערכה בשבוע שעבר, ואשר גיבורה היה לא אחר מאשר המפקח הכללי של מ־ש־טרט ישראל ואחד השותפים העיקריים ב־חברת־הייבוא הגדולה האחים סחרוב, יחזקאל סהר.

פתח בשיחה אברהם האפט, חבר קבוצת דגניה ב־ומרכו מפא״י, בהצביעו על סהר יבתופפו בידו האחת על ליבו, כהרגלו: „אתם רואים את האיש הזה? כולם יודעים שאני אדם ישר, אבל אני עודני כאן וכאפט לעומתו. והו אדם טהור שבטהורים!” „לחיי הסופרים שבדרך!” לסהר עצמו ניתנה כמובן הזדמנות ממושכת ו־י־סודית להסביר את טוהר־כספיו. איש מן ה־סופרים לא הירבה בחיטוטים. העובדה ש־שלושה שופטים מחוזיים בישראל נאלצו לקבוע כי סהר הפך לסרגיה בשעת עדותו האימללה במשפט עמוס בן־גוריון, נשכחה מלב כל.

היחידים שעוררו בשפה רפה את הבעיה (המשך מעבר לדף)

בלבות את זמנו בשתי צורות עיקריות: ישיבה בטלה למשך שעות בקפה כסית התל־אביבי, ושתיית משקאות חריפים עד איבוד החושים. הרגל אחרון זה הוא שגרם, לא מכבר, כי המשורר הכמעט־לאומי, שאת שיריו ציטט ראשי־המשלה מעל במת ה־כנסת, נתבקש יום אחד על־ידי הנהלת מועדון התיאטרון התל־אביבי שלא לשוב ולהופיע במקום. כתוצאה מאי־נעימויות ש־נגרמו כסוב לבו של אלתרמן בגין.

לאחרונה צירף המשורר לעיסוקיו גם סעיף שלישי, מועיל יותר מן השניים הקודמים: פעילות בלתי־רשמית, אך נמרצת ביותר, מטעם קבוצת־החצר של בן־גוריון, לרכישת לבם של סופרי ישראל.

„אדם טהור שבטהורים!” שלא כבימים עברו, היתה הפעולה הפעם מאור־גנת ביותר. מפעם לפעם החלו סופרים שונים, מבין אלה היודעים שיש להם מה להרחיק, לקבל מפיו של אלתרמן לאוונם הזמנות בלתי־רשמיות לפגישות סופרים שהתקיימו באולם המרכז לחינוך של ההסתדרות, ברחוב ריינס בתל־אביב. אחת הפגישות הראשונות, למשל, נערכה עם הרמטכ״ל רביאלוף משה דיין.

בדרך כלל נכחו בפגישות אלה גם איש מרכו מפא״י אברהם האפט, וחברו, הפעיל

היו דוחקא שני אורחים לאיכליך מקריים, חברי מערכת הארץ שבתי טבת וברוך בר. איש לא ידע מראש, כנראה, כי השניים חזרו בהם, בהתאם לקו עיתונם, מן ההגנה הנמרצת על הפיקוד העליון של המשטרה, בה עסקו ערב המשפט. לשאלותיהם לא ניתנה, כמובן, כל תשובה.

סיכום הפגישה היה משיבוע רצון בהחלט, מנקודת מבטם של אנשי מרכז מפא"י. משה שמיר נראה כשהוא רציני, שקול, אחראי ובלתי-מפסני כאשר לא היה מעורר. השמור עות על פרישתו הקרובה ממפא"י גברו וי הלכו. הסופר בנימין גלאי, איש מפא"י חותיק, שתקן קשות בטורו על קפה הפוך במעריב את סהר, את עמוס בן-גוריון ואת היעלמו של עמוד 30 מפסקהדין, אמר בחרטה: "הייתי רוצה למצוא אינו דרך לבקש את סליחתו!"

אלתרמן היה יכול להרים השבוע בסיפוק את כוסית הקוניאק שלו, ולומר בנוסח אחד מן הטורים השביעיים המפורסמים ביותר: "לחיי הסופרים הקסנים, קפיטן!"

מפלגות דו-קרב באסריקה

איש השנה של תשי"ז חזר לארץ ביום החול הראשון של השנה החדשה. אף שרבים היו בטוחים שהסיכוי השחור ירד מעיניו, לא ניכר כל שינוי בהופעתו של רבי-אלוף משה דיין. סירת הניתוחים בי-חושבת עינו טרם נסתיימה.

אולם התוצאות הפוליטיות של נסיעתו ליבשת השחורה היו הרבה יותר גלויות לעין מאשר התוצאות הרפואיות. מי שקיוה כי הופעתו של משה דיין, 42, המצביא הרומנטי של סיני, יוציא את הרוח ממפרשי של מנחם בגין, 44, המפקד הרומנטי של ימי המחתרת, בא במיתה רבה על סיפוקו.

לדחום או לברך? בגין עצמו הועמד מן הרגע הראשון בפני ברירה קשה. הוא האמין בלב שלם כי דיין נשלח רק כדי לקלקל את מסע ההתרמה שלו. אדם אחר היה יוצא, במקרה זה, להתקפת-מצח. אולם בגין קורץ מחומר אחר.

במשך דור שלם הטיפה תנועת ז'בוטינסקי לצבאיות. הספה זו הובילה לפולחן צבאי, שיצר בעל כורחו הילה של דור מסביב לראשו של מצביא חיילי צה"ל. בגין היה עתה שבוי בידי הפולחן שהוא עצמו יצר אותו. הוא לא יכול היה להילחם ברמטכ"ל, כך קרה כי בכל מקום מצא הרמטכ"ל בבואו מאות בית"רים במדים, על סמליהם ודגליהם, שקידמו את פניו בהתלהבות. אני שי חרות הצטרפו לקבלת-הפנים הכללית. בגין עצמו עודד אותם. "כל עוד הוא נוגח כרמטכ"ל, אמר להסידור, "קבלו את פניו כרמטכ"ל. אם ינסה להתערב בפוליטיקה, תתיחסו אליו כאל פוליטיקאי של מפא"י."

ארץ התקוות הטובות. כל עוד שהה הרמטכ"ל בארץ התקפה הטובה, סבל בגין מנוכחות מתחרה. למנהיג של זרם ציוני אחר, לא יכול היה לעמוד מול אליל כל הזרמים. דיין בא, ראה, הצליח. אולם דיין לא אסף כספים. כשתור ה-ביתה, נשאר בגין לאסוף את הפירות. מאחר שהטיף למדיניות צבאית פעילה, יתכן אף שמאמצי של הרמטכ"ל להגביר את הוויקה של היהודי לעשייתם הצבאיים של ישראל עזרו לראש תנועת-החרות. ארץ התקפה ה-טובה הצדיקה את תקוותיו הטובות.

בכל זאת סברו כמה מעסקני חרות כי מסע-התרומות של בגין לא היה כדאי. עם כל הצלחתו, לא יאסוף בגין יותר כסף משיכול היה לקבל ללא מאמצים מידי המגרי בית הציונות הכללית, תמורת ויתור על מגבית עצמאית שלו, בדומה להסדר שהושג באמריקה, שם קיבלה התנועה חלק מהכנסות המגבית המאוחדת.

בגין לא התרשם מטענות אלה. הוא נפגע בשעתו קשה מדברי הביקורת שהושגו מעו בארץ נגד הסכם-החלוקה האמריקאי, שהפך את תנועת-החרות תלויה מבחינה כספית באותם המוסדות והמנהיגים שיא לחמה נגדם. מגביתו העצמאית מדרום-אפריקה באה להוכיח כי ביקורת זו לא היתה צודקת, וכי הוא יכול להשיג את ה-סכומים הדרושים מבלי להיות תלוי באיש. כשיחזור ארצה למושב הבא של הכנסת, יביא עמו בגין את האמצעים שיאפשרו לתנועתו לפתוח במלחמת-הבחירות. בה מקוה בגין ליטול ממפא"י מקומות נוספים.

• בין הסאר: מאמר עורך העולם הזה (1018), שעורר הגבות רבות בצמרת תנועת החרות.

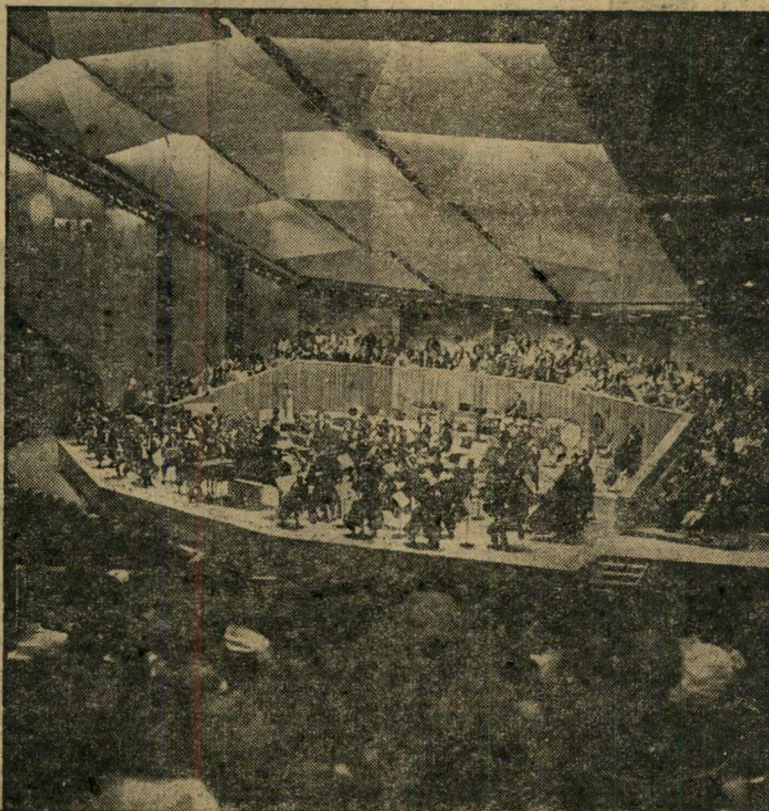
ארתור רובינשטיין פרש את שתי ידיו והחזה קידה בפעם השביעית. מנגני התזמורת כבר קמו ממקומותיהם. חלקם עזב את חבמה עם כלי הגגינה. מספר נכבדים, בתוכם ראש הממשלה וישיא המדינה, כבר יצאו את האולם. אבל הקהל לא נרגע. אחוזים באקסטזה מחאו הצופים כף, עד שהפסנתרן הגדול, בעל רעמת הכסף, ניאות להשמיע הרון: פולונו של שופן.

היה זה שיאו של מאורע לאומי ומוסיקלי גדול, שיאה של חוויה המתרחשת פעם בעשר שנים. האולם המפואר והמשוכלל, מאות האורחים הזרים, אישי הציבור ושמות המוסיקאים, כל אלה תרמו לפאר הערב. אולם, יותר מכל, היתה זו תצוגה עזי קית של החברה הגבוהה הסובבת הישראלית. ליגלג צלם עיתונות: "גדמה לי שהתחילו להכין את התלבשות הרבה לפני שהתחילו לבנות את ההיכל."

הוא לא היה רחוק מהאמת. כמעט כל מי שמעריך את עצמו, את אשתו ואת רכרו שו, דאג לייצג את מעמדו כיאות למאורע החברתי של השנה. ההכנות לערב הפתיחה הגיעו לממדים כאלה, שהם הטביעו את חותמן על חיי המסחר של תל-אביב.

★ ★ ★

סיפרה דורה, בעלת סלון ידוע לתסרוקות, ברחוב בן-יהודה בתל-אביב: "כבר לפני חדשים התחלתי לקבל תומנות ל-2 באוקטובר. הכנות תסרוקות מיוחדות, לכבוד המאורע. תסרוקות מפוארות, המתאימות למאורע חגיגי כזה. הן קוצות, כשהן שערות מעוטרות בשרשרות, חרוזים ויה לומים, המוסיפים ארשת של אצילות."

מראה כללי של התזמורת הפילהרמונית הישראלית, ב-קונצרט הפתיחה בהיכל התרבות. התקרה המיוחדת נועדה להקל על הצלילים. הקהל מסביב לתזמורת יושב על ספסלים שנועדו למקלה.

בעלי השמחה

היכל התרבות נפתח הצלילים

נשים רבות צבעו את שערן במיוחד לכבוד המאורע, בהוסיפן גחן מיוחד של זהב לצבע השערות.

סלונת-היופי ותנויות-השמלות המהודרות, המו ככורות בימים שלפני פתיחת ההיכל. היו נשים שלא הספיקו להזמין שמלות אצל התופרות המשובחות, או שלא היה ביכולתן להקציב סכום של חמש מאות ל-י לתפירת שמלה מפוארת נוסח פאריס, אצל לילי שליפר או לולה בר.

כמעט כולן קנו שמלות-קוקטיל בגחן כהה, אלגנטי ומבריק. הביקוש לשמלות-ערב ארוכות היה קטן מאוד. מחיר ממוצע של שמלת-קוקטיל מוכנה, בחנות, הוא 150 ל"י.

נעל הזהב

נעלי זהב מפוארות ויקרות, בעלות עקבים צרפתיים, בצד נעלי נשים פשוטות ורגילות, ציינו את הבדלי המעמדות הקיימים שהזמין את עצמו לקונצרט הפתיחה של היכל התרבות בתל-אביב. בין הקהל הרב שהוזמן או

בחנויות הנעליים, הרגישו את הי ביקוש המוגבר הסלונים המיוחדים והיקרים ביותר. בסלון קובנה, שמנהלו נעצר זמן קצר לפני פתיחת ההיכל (ראה במדינה), היה ביקוש רב לנעלי-ערב בצבע כסף, זהב או מעור קרוקודיל. מחיר נעליים כזה נע בין 45 ל-70 ל"י. אחרות קנו נעלי סירה על עקבים, מומש שחור.

בחנויות העדיים נערכה הסתערות על כפפות ארוכות בגוונים שונים, על שכי מיות וארנקים. אפילו חנויות הפרחת, שעונה זו היא כרגיל עונה מתה לגביהן, המו מרוב קוונות. סיפרה בעלת חנות הפרחת למברג: "נשים שאיכסנו את הפרחת ש-להן במשך שנים בבתי-קורו, מבלי להשיג תמש בהן, הוציאו אותן. מלבד זאת היתה מכירה גדולה של פרחת מסוגים שונים. במרכז המכירה עמדו פרחת סטולר וקיים, שמחירן הממוצע נע בין 300 ל-400 ל"י לאלף ל"י, וכן פרחת מינק יקרות יותר." היתידים שהתאכזבו היה בעלי חנויות התכשיטים. למרות שהכינו מלאי של תכשיטי טים יקרים, מכרו בעיקר ווליום ומבריקים.

★ ★ ★

הייתה רישומי של ביקוש הנשים, שנאלצו לערוך קניותיהן בארץ. אולם בערב הפתיחה נראה גם מספר לא מועט של תלבשות פריסאיות, יצירתו האחרונה של כריסטיאן דיור, שהוזמנו במיוחד ל-י אורץ הגדול. שמלות בעלות מחשוף-גב ענקי, שמלות בדוגמת גלימת נזירים, שמלות צרות והדוקות לגוף, היו הקו השולט של האופנה. כובעים כמעט ולא ניראו אחרות הופיעו עם פרחים טרשים בשערן.

גם הגברים לא פגרו בהידור לבושם הי מהודר. לפי חשבון ממוצע היה צריך ערב זה לעלות למהדרין עד לאלף לירות. היה זה טבעי למדי שמאות משפחות הוציאו סכומים כאלה. למאורע חסר-התקדים.

המאורע החברתי הגדול בתולדות המדינה ביס המצרצרים

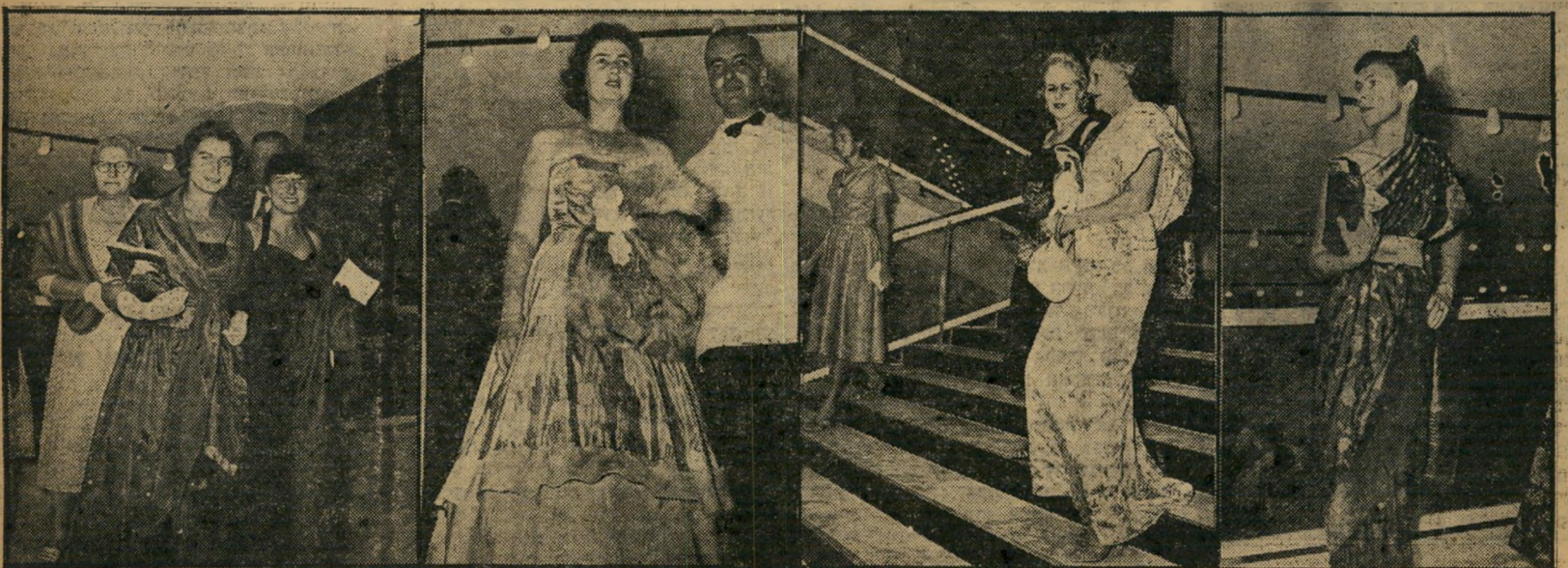
המבוא להיכל מראה כללי של האכסדרה, בכניסה לאולם הקונצרטים של היכל התרבות. אולמות ענקיים ושוממים אלה נועדו לקבלות פנים, עוררו ביקורת מצד מבקרים, שטענו שהם חסרי אופי ומטילים מועקה.

פרווה דיפלומטית אשת אחד הדיפלומטים הזרים, שהופיעה בשמלת ערב בעלת מחשוף ענק, ובפרווה יקרה. הפרווה היא שהבידילה בין החברה הגבוהה והסנובית, לבין פשוטי העם שנכחו באולם.

רת אשת אחד האורחים החשובים מארצות הברית. פולה לבשה שמלת ערב, ארוכה מאוד, עשויה משי מבריק, כפפות לבנות ארוכות, לא נענתה לבקשות הצלמים לצלמה. תלבשות שלוש הנשים משמאל הן אופייניות לתלבשות המפוארות של רוב הנוכחות בקונצרט.

מיהו מי, ומה חלק ממאות הנשים שהשתתפו בתצוגת האופנה הרבתית בתיחת ההיכל. מימין לשמאל נראות עתונאית אמריקאית; נערת-חזוהר הישראלית מלכה רוזנשטיין; אשת ראש-הממשלה פולה בן-גוריון, בחבר

המפורסמים. תלבשות הגברים היו פראקים וסמוקינגים שחורים מסורתיים, חליפות בהירות, או זיקסים לבנים על גבי מכנסיים שחורים, כגבר המופיע בתמונה. אופנת הגברים לא הב ליטה שום דבר חדש. שמלות-לשף ארוכות ורחבות נראו רק אצל נשים בודדות מבין הקהל.

מזרח ומערב אופנת המערב והמזרח גם יחד נראתה בהיכל ביום פתיחתו. בצד תלבושת יפאנית (ימין), הופיעו אורחות זרות לבושות במיטב יצירות האופנה האחרונות של כריסטיאן דיור והסאלונים הפאריסאיים

השטרות המזויפים, בני עשר לירות, המשיכו השבוע להופיע ברחבי המדינה, חוץ דש שלם אחרי שנתגלה השטר הראשון. למי רות שטימנייכר ברורים פורסמו ברבים, היה הזיוף מוצלח במידה כזאת, שמספר ה- שטרות המזויפים גדל למראית עין.

תחילה חקרה המשטרה את האפשרות כי מומחה זר הקים בתוך גבולות הארץ בית-מלאכה, מופים בו את סחורתו. אך אפשרות זו נפטלה כמעט לחלוטין. נשארה רק ה- אפשרות כי השטרות מוכרים מעבר ל- גבול.

מומחים גרמניים. בפעם הראשונה נתקלה משטרת ישראל בשטרות מזויפים בשנת 1951. חוקריה התחקו בעקבות ה- שטרות, הגיעו אל הכפרים הערביים במ- שולש הישראלים. במהרה נמצאו פלאחים שהורו כי המטבע הופצה אליהם על ידי מכריזים מעבר לגבול. הם מכרו את הכסף למתווכים יהודים, במחיר של 10 לירות אמיתיות לכל חבילה של 1000 לירות יש- ראליות מזויפות.

מודיעים מעבר לגבול העשירו את החק- רה. הם סיפרו על מכון מיוחד לזיוף ש- רייכסץ ישראלים, שהוקם בירדן בעזרת מומחים גרמניים. המטרה היתה ברורה: לג- רום להתמוטטות שער הלירה הישראלית, וליצור קרן למימון פעולות ריגול והסתננות בתוך שטח המדינה. פעולה משטרית מהי- רה סיכלה את הנסיון.

גם הפעם הניחה המשטרה כי הכסף הוב- רח מארץ ערבית. השאלה, בסוף שבוע זה, היתה עדיין: מאיזו ארץ, ואיך?

דרכי חיים

שקיק מטבעות

לא בכל יום מזדמנת לאברהם גולדברג, שומר לילה זקן בשיכון עממי ביפו, ה- צעה מעין זו ששטח בפניו גבר אלמוני לפני ארבעה חודשים. הגבר שהציג את עצמו כי עולה חדש מאוסטריה, סיפר לגולדברג כי אידיש רצוצה שהצליח להבריח אל הארץ שקיק מלא מטבעות זהב, והוא רוצה ל- היפטר מהן.

גולדברג לא האמין. הוא ביקש לראות דוגמאות. האלמוני הביא דוגמאות. הצורף שבחן את המטבעות, אשר באוזני גולדברג: "אלה הן מטבעות זהב. כל גרם שווה לירה". למחרת הבדיקה נפגשו העולה וגולדברג בשנית. תמורת שקיק מטבעות ששקל 450 גרם שילם גולדברג 450 ל"י. אולם הצורף, שהסכים לקנות אותו יום קדם לכן, על סי הדוגמה שהוצגה בפניו, היה נאלץ ל- אכזב הפעם את גולדברג הקוץ: "רימו אותך סבא. והו פה מוצפה נחושת".

סגראלוף בכרית-המועצות. התיי- אור שמסר גולדברג במשטרה התאים לתי- אור שהיה כבר בידי הבלשים מתלונות קודמות. הם ידעו כי עליהם לפנות ישר אל יצחק פיגמן, תושב יפו, גר שעלה ליש- ראל מבכרית-המועצות עם פרוץ מלחמת ה- עצמאות. לאחר ששירת כצבא הסובייטי ב- דרגת סגן-אלוף.

פיגמן, שהיה רב-סרן בחטיבתו של יצחק שדה, נאלץ לעזוב את צה"ל אחרי שלא הצליח להתגבר על קשיי השפה העברית. לאחר שעזב את השירות התגלגל פיגמן, נשוי ואב לשני ילדים, מדחי אל דחי. הוא התחבר עם עבריינים, היה עוסק בעסקאות מפוקפקות, מסוגה של עיסקת המטבעות. לא היה זה מה לאכול, התנצל פיגמן כאשר נתסס. "הייתי מוכרח לעשות את זה. אחם מבנים — אם אין מה לאכול, אין ברירה".

פשעים

הם לא ישובו בשקט

בלילה בו נעצר מרדכי קווי, 19, הת- אספו כל קלפני סלמה להתיעצות דחופה. "צריך לשחרר אותו בערבות", הם החליטו. כי אחת מה קווי, אחד מראשי הכנופיה, עלול לא להבין נכונה את אי-פעילותם של חבריו למענו. בצאתו מן הכלא, אנשי הכנופיה, כולם בני 19 — 23, פנו לעבר מסעדתו של מרדכי ("מרקו") ישראלי. בדיוק במסעדה זו נעצר קווי. "מרקו", הם פנו לבעל המסעדה; "צריכים (המשך בעמוד 12)

פארידה התעוררה בבהלה... המצע של בתה הקטנה היה ריי... ה

ילדה נעלמה בכפר ע

זאת דחקא באותו לילה. בכפר ערבי אין מקפידים כל כך בין חלון לדלת, ויתכן שאחד הילדים טיפס בשוכבותו דרך החלון. לא מצאתי שום סימנים אחרים. החלטתי לפעול על ההנחה שסעידה נחטפה. "מי יכול היה לחטוף את סעידה ולמה?" שאלתי באכזריות את בני המשפחה. מחשבה כזו לא עלתה במוחותיהם של בני משפחת סלמה, והם נראו נדהמים. חגי סעיד ביקש ממני לחזור ולשתות קפה, כדי לשתות בשקט ובמתינות על כל הענין. עניתי

בילו אותי לחדר, בו ישנה הילדה. בדרך הסביר לי אל-חאליל את סדרי השינה של המשפחה. הנשים והגברים ישנו בחדרים

פארידה אסעד התעוררה משנתה לס- נות בוקר. היא התבוננה סביבה, ראתה את שתי גיטותיה וחמותה הזקנה ישנות לילה. מבטה נע הלאה — וקפא. המצע הקטן של בתה היה ריק.

האם קפצה ממקומה. היא שפשפה את עיניה, הוציאה את מחצית גופה דרך החלון, וקראה בקול מבוהל: "גי'מה! גי'מה! גי'מה! גי'מה לא ענתה.

הצעקות העירו את שלוש הנשים האחרות שישנו בחדר. הן קמו על רגליהן, הצטופפו

מסביב פארידה הבוכיה: "בתי נעלמה! בתי נעלמה! אוי ואבוי לי, חשך עולמי עלי, מה אעשה, בתי נעלמה! גי'מה! גי'מה!"

הנשים איבדו את עשתונותיהן, התרוצצו כתרנגולות מפוחדות, בהספדן להמולה. לי- שוא. הילדה לא נמצאה. לבסוף הציעה האם הזקנה ללכת ולהצית את הגברים, שישנו באגף ממול, בקצה השני של החצר הגדולה. אבי הבת, עסאד חגי סעיד אל-חאליל, היה שקוע בשינה. אשתו טלטלה אותו כי חוקה: "קומ! קראה לו, "בתך נעלמה!"

עסאד התעורר בבהלה. הוא העיר גם את הגברים האחרים וכולם בידו הלכו אל חדר הנשים, כשהם מדליקים מנורות נפט ומאי- רים את החצר החשוכה.

עד מהרה התעורר הכפר כולו. משפחת אל-חאליל היתה המשפחה החשובה ביותר בכפר, והמוכתר עצמו בא להתייצב בראש המחפשים. לאור השחר, טיפסו כל הגברים במדרגות ההר, בלשו בין הזיתים ובבארות, כשהם צועקים בקולי קולות: "גי'מה!" כאשר הגיעה השעה עשר בבוקר וגי'מה לא נמצאה, שלח המוכתר את אחד הנערים ברכיבה אל משטרת כרכור. "שתבוא ה- משטרה", אמר המוכתר; "זה ענין בשבילה."

★ ★ ★

שיחה במדאפה

המדפון, מכשיר האימים, צילצל במשרד החקירות של משטרת חדרה, סמוך לצהרים. השוטר מתחנת כרכור היה נאמן לתקנות. הוא היה חייב לדחוק לממור נים עליו כל מקרה חמור שהובא לידיעתו. רשמתי על דף נייר את הפרטים שמסר: "הילדה נעלמה גי'מה, ילדתו בת שנתיים וחצי של עסאד חגי סעיד אל-חאליל, מכפר ערעה".

הכרתי את משפחת אל-חאליל. אבי ה- משפחה, חגי סעיד אל-חאליל סלמה, היה שליטו הכליכול של כפר ערעה. היתה זו משפחה מסועפת ועשירה שקשריה הגיעו עד ג'נין, ירושלים ורבת-עמון. החלטתי לנהל בעצמי את החקירה. גייסתי כיתת שוטרים, הזמנתי מכוננית ויצאנו לדרך.

כבר בהגיענו לכפר הבחנתי שאחירתי אינה כמתול שלושם. בדרך כלל היה ה- מוכתר בעצמו מחכה לנו בפתח הכפר, ואותו יחד כמה מנכבדיו. הפעם לא היה איש. שאלתי את השאבאב שהתאסף מסביב למכוננית היכן המוכתר, והם הצביעו לכיוון המדאפה, חדר קבלת האורחים של משפחת סלמה. פניתי לשם.

במדאפה המרחתת מצאתי את חגי סעיד אל-חליל, בן, המוכתר וכל נכבדי הכפר. אחירה של עצבות ועייפות ריחפה בחדר. במלים קטועות הסבירו לי מה קרה, וכי החיפושים עדיין נמשכים, אך כנראה ללא כל תועלת. הילדה פשוט איננה. אחרי ספל הקפה הראשון ביקשתי שי-

תי להזמנתו והוריתי לשוטרים לעסוק ב- נחים בגביית עדויות. הפניתי אותם גם לי- מודיעים שלנו בכפר, אולי יעלו חומר נוסף.

★ ★ ★

"חפש את האישה!"

תוך כרי שתיית ספל הקפה השני סקר- תי במבטי את כל הנוכחים. הכרתי אותם היטב. הייתי בערעה לפחות פעם בשבוע, ותמיד אורחה של משפחת סלמה. האב, חגי סעיד אל-חאליל, היה ראש משפחה תקיף. על החלטותיו בעניני מש- פחה, כמו בכל שאר עניני הכפר, לא היה יכול להיות כל ערעור. את בניו היה חגי סעיד מארס לבנות נכדים מן הכפרים ה-

נפרדים, רק כשאחד הגברים רצה בכך, היה ישן באותו לילה עם אשתו, בחדר מיוחד. הילדה שנעלמה היתה ילדתו של בנו ה- בכור של אל-חאליל. עסאד, בן 26, היה מורה בנצרת, והיה חוזר לביתו בכפר אחת לשלושה או לארבעה שבועות. אולם בשב- עות האחרונים, הסבירו לי, בגלל חופשת הקיץ, נמצא המורה בכפר בקביעות.

אותו לילה היה הכל כרגיל. כולם יחד אכלו ארוחת ערב, ולפני שהלכו לישון ביוך עסאד את פארידה אשתו ואת בתו הקטנה בכרכת ליל-מנוחה. הוא הלך אחרי- כן לחדר הגברים, שהה שם עד ששכבו לישון.

"אינך מתאר לעצמך עד כמה היתה גי'מה הקטנה נחמדה ופיקחית", אמר לי עסאד, בקול רחי דמעות, כשהתקרבו אל חדר הנשים. "אני בטוח שנמצא אותה. היא ב- חדאי כמה מתוך שינה, פתחה את הדלת ויצאה לטייל. היא ללא ספק הרחיקה ללכת וטעתה בדרך."

★ ★ ★

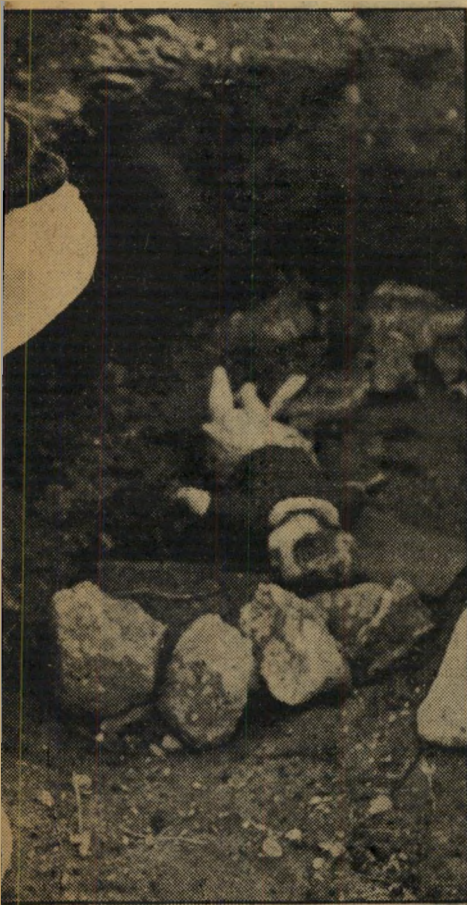
האפשרות השלישית

הדר הנשים היה דומת לכל חדר ערבי אחר. בחדר היה חלון גדול ודלת גרו- לה. במבט ראשון הספקתי כבר להבחין כי לא יתכן שילדה בת שנתיים וחצי תפתח את הדלת בעצמה.

אמרת זאת לעסאד. "ראהו, המנעול וכף המנעול זזים בקושי רב. הם חלודים כבר. לא יתכן שילדה כל כך קטנה תוכל ללחוץ ולפתוח אותם בעצמה."

הדרך השנייה, בה יכלה להעלם סעידה הקטנה, היה החלון. באותו ליל קיץ היה תריס החלון פתוח, אולם לא היתה כל אפי- שרות שניגימה תעזוב את החלון בכוחות עצמה. הוא היה גבוה מאד וילדה בת שנתיים וחצי לא היתה יכולה לספס עליו. היא גם לא היתה יכולה לקפוץ ממנו.

נשארה אפשרות שלישית, האיומה ביותר: סעידה נחטפה. חוקרי משטרה מחפשים תמיד את האפי- שרות הקשה ביותר. התחלתי לבדוק את החלון. הסתכלתי בו בעיון, עד שגיליתי את הסימן הראשון: אבני הקיר היו אבנים מסותות. בכמה מהן אפשר היה להבחין בקלות שינוי בצבע, ועל כמה מהאבנים אפשר היה להבחין בפגיעות ברורות בזוה- יותיהם. היה זה סימן מובהק שמישהו ניסה לספס על החלון מבחוץ, ואחריכך מבפנים. אולם לא היתה כל הוכחה שהאלמוני עשה

הסוד הנורא אסעד אל-חאליל, חוש- מאזי (ערה) כורש בכ- מבלי להשאיר כל עקבות, נמצאה בבור זה אחרי שב

חרדה

עוד בהיותם בני שלוש. איש לא להתקומם נגדו. אפילו הופעתו בדומה לנכבד הודי עשיר, היתה נבונה.

ישיבה ניסיתי להוציא מחגי סעודתנו משהו על היחסים בתוך הדין משפחתם למשפחות האחרות. אסעד אורס לאשתו פארידה, עוד חמש. ילדתם נולדה אחרי שילעובד כמורה בבית הספר הדרום. משפחת אשתו היא משפחה פורסמת ועשירה, והיחסים בין פחות היו טובים מאד.

לא יכול היה לעזור לי בכלום. לא משאין לו אויבים, ואם יש לו לא יעזו לפעול נגדו — ובחודאי ואת נכדתו. "אולי זה היה מדרס אסעד? רק משוגע יעז לי". והוא המשיך להסתכל לעבר י בכל זאת תופיע משם בתו.

על הקפה השלישי נפרדתי מהנכדתי את השוטרים וביקשתי לדעת מה החקירה. לא העלינו שום פרט. היחידה לפתור את התעלומה היא גוש ערבי ופולגת רוכבים, ששחה חורתי לחרדה, ושלחתי לי הגשש ואת הרוכבים.

שבתי בחר החקירות של משטרת דפתי בתיק שלפני. ושוב חזרתי חפשי. מתוך כל אלפי המלים שיש, מניע להיעלמה של הילדה החדשה העדויות מצאתי משפט לא בית: "אתמול אפילו בירך אסעד: ואת ניגמה בליל מנוחה. לשם "אפילו", שאלתי את עצמי.

בפתגם הצרפתי המפורסם "חפשי החלטתי לחפש אותה. חזרתי תחתית בחקירה מקיפה של פארידה החקירה הייתי מרוצה יותר. לא העידה על כך במפורש, היה שפארידה הראתה סימנים של אי-ציון כשהוכרתי את שם בעלה.

שוטרים הם יצורים חשדנים; החלטתי לברר את הענין אצל מודיעין המודיעים פחדו לדבר. בכל זאת הצלחתי להוציא משהו: "אסעד ופארידה אינם זוג מן השמים", רמז לי אחד מהם.

חקירות בנצרת ובג'נין

פניתי לנצרת. פניתי למנהל בית הספר בו עבד אסעד, וביקשתי ממנו לעזור לי לאסוף פרטים על המורה. הוא הסכים ברצון, מסר לי את כתובותיהם של המורים האחרים, ידידיו של אסעד.

שוחחתי עם המורים, עם בעלי הבית אצלו שכר אסעד חדר, ועם העובדים במסעדה בה אכל. כולם הביירו את אסעד כאדם רציני וישר. הם סיפרו כי בשבוע שלא חזר לערעה, היה כותב לפחות מכתב אחד למשפחתו. בחדרו מצאתי את תמונתו של אשתו ובתו, כשביקרו בג'נין.

מצויד בחומר שאספתי בנצרת נסעתי לג'נין. פניתי ישר לבני משפחתה של פארידה, הצגתי את עצמי וביקשתי עזרה.

"אתם בחדאי מעונינים שאצליח לפענח את התעלומה. בלי עזרתכם לא אוכל לעשות זאת", הסברתי בעת שתי הקפה. "הייתי רוצה שתספרו לי את האמת, את כל האמת, על פרשת היחסים בין בתכם לבין אסעד אל-חאליל".

"מה אנחנו יודעים?" נאנח אחד הזקנים. "הם שם ואנחנו כאן". בכל זאת, אחרי שידולים ממושכים, נפתחו הפיות. הבינותי שלא הכל כשורה בין אסעד לפארידה אשתו. אולם גם החומר שאספתי בג'נין לא הספיק עדיין לבסס תיק של ממש נגד אחד מבני משפחת אל-חאליל.

שוב קראתי את התיק. עברתי על העדויות שאספתי בנצרת והחלטתי לפעול: פקדתי לעצור את אסעד אל-חאליל. "הוא הרוצח", אמרתי למפקדי מפקח ראשון פני חס מיטלמן, שהסתכל עלי בעינים תמהות. מיטלמן היה אחד הקצינים הטובים ביותר שהכרתי בכל שנות שירותי במשטרה. שלא כדוגמת קצינים אחרים לא הצר מיטלמן אף פעם את רגלי פקודיו. "אתה בטוח?" שאל אותי בעינים חוקרות.

"אסעד הוא הרוצח", עניתי בבטחון. הייתי בטוח שאסעד הוא הרוצח. אך כדי להביאו לבית המשפט היה דרוש יותר מ-סמס בטחון. היו דרושות הוכחות. החלטתי להזניח את כל התיקים האחרים ולהתרכז בתיק הילדה. חקרתי את אסעד יום ולילה, אך כמעט ללא תוצאות.

"אתה חטפת את סעידה", אמרתי לאסעד. "לא נכון". "אתה חטפת אותה, רצחת אותה וקברת אותה". "לא נכון". "חטפת, רצחת, קברת וזרקת את האקדח, או את הסכין. היכן קברת אותה?" "לא נכון".

אסעד לא היה נוח לחקירה. הוא היה מורה, משכיל ופיקח. הוא חשב פעמיים על כל תשובה, והכחיש את כל ההאשמות שהטחתי בפניו. "למה ארצח את בתי?" שאל אותי פעם אחת.

"מפני שלא אהבת את אשתך", עניתי לו. "אפילו אם לא אהבתי אותה, הרי אהבתי את בתי. למה לא רצחתי את אשתי?" שאל בהגיון.

היתה לי תשובה לכך, אולם שמרתי אר-תה לשלב מאוחר יותר של החקירה. תשרי בה זו היא שהובילה אותי למעצרו של אסעד. אך התשובה לבדה לא הספיקה לי. הבאת התיק לדיון.

גופה בבור

רבעה ימים אחרי העלמה של ניגמה ידעתי כבר יותר. אחד המודיעים בער-ערה רמז לי שכדאי לחקור את אחד מרועי הפרות, נער בן 14.

מיהרתי לכפר. הערתי את הנער בחצות, והוצאתי אותו מן הכפר בחשאי. "אנחנו יודעים את הכל", אמרתי לו בלי הקדמות, כשהוא עדיין נדהם מן ההפתעה. "ספר כל מה שאתה יודע".

הילד ידע הרבה מאד. הוא סיפר שבי-לילה לפני העלמה של ניגמה ראה את אסעד בחלקת זיתים קטנה, בקצה הכפר. מיהרנו למקום. הילד הצביע על החלקה. החד-לטנו לחזור לשם בבוקר, יחד עם אסעד בעצמו, לבחון את תגובותיו למראה המקום.

בבוקר הבאנו את אסעד לחלקה. עוד מרחוק הבחנתי בגל-אבנים קטן, באחת הפינות. "אתה יכול כבר לדבר, אולי תציל את עצמך", צעקתי אל אסעד, והובלתי אותו לעבר החלקה.

אסעד נשבר. "אתה כבר יודע את הכל", צעק אלי בחזרה, "למה הבאת אותי הנה? קח אותי מכאן!".

תפרנו מתחת לאבנים. היה שם בור של שמונים סנטי-מטרים ערך. בתוכו מצאנו את גופת ניגמה הקטנה. גולגלתה היתה נקובה בקליע אקדח. את התרמיל, של כדור תשעה מ"מ, מצאנו בתוך הבור.

"היכן האקדח, אסעד?" פניתי לרוצח שעמד לידי, רועד כולו. הוא הצביע לעבר השיחים. מתחת לגל אבנים מצאנו פראבלום.

בין השיחים בשדות הבתלים מעובדים שליד הכפר, מוצא אביה של הילדה, קפדנית וחפזים קדחתניים, אקדח פרבלום מוסתר בין השיחים. לנחש: האם מצא את החוליה החסרה לפיענוח התעלומה בערערה? בהרימו את האקדח, מנסה הבלש

יד ערערה הנמצא במערב הרי השומרון (ליד ליד גופת בתו. הבת, שנעלמה מבית הוריה מים של חיפוש נרחבים. כיצד הגיעה לשו?

צלמים ואנשי מעבדה תפשו את מקומי ליד הבור. הוריתי לשוטרים להוביל את אסעד לבית הסוהר, כששמעתי שני פלחים מסתודים מאחורי. "כל הכפר ידע שהוא לא אוהב את אשתו. מדוע רצח את בתו?" גם על שאלה זו היתה לי תשובה מוכנה. ידעתי שסניגורו של אסעד יעלה אותה בבית המשפט. הוא יטען בחודאי כי אסעד הודה במה שלא עשה, וכי הוציאו ממנו את הודאתו בדרכים פסולות. הוא ירצה להוכיח לשופטים שלאסעד לא היתה כל סיבה לרצוח את בתו, אותה אהב כל כך.

המפתח לתעלומה

חת העדויות בתיק ניגמה אל-חאליל היתה עדותה של מורה נוצריה, מבית הספר התיכון בנצרת. "אסעד הוא מורה טוב מאד. הכרתי אותו מקרוב. הוא היה יריד טוב שלי. כיליתי הרבה בחברתו", סיפרה לי המורה, וחתמה על הצהרה.

לא היתה זו העדות היחידה שגביתי מידידיו של אסעד; אולם היתה זו והעדויות היחידה שנגבתה מידידה. גם מורים אחרים הפנו אותי אל המורה הנוצרית, כדי לקבל פרטים על אסעד: "היא הכירה אותו טוב מאד", אמרו לי בחיוך.

בחדרו של אסעד, בעת החיפוש שעשיתי בהסכמת בעלי הבית, מצאתי מוצג נוסף. היתה זו תמונת המורה הנוצרית, כשהקדשה מאחוריה: "לאסעד באהבה".

אסעד, בן ערערה, היה מוסלמי. ידידותו עם נוצריה היתה יכולה להכעיס מאד את אביו, אם היה יודע על כך. שאלתי את המורה אם היא יודעת שאסעד נשוי, והיא ענתה: "כן, אני יודעת. הוא אמר שיתגרש מאשתו ויתחתן אתי. הסכמתי אפילו להת-אסלם בשביל זה".

תיאורתי לעצמי שבמרוצת הזמן סיפר אסעד לאביו כי יש בדעתו להתגרש. בי שיחותי עם חגי סעיד, הכחיש האב את הכל: "חיי המשפחה של בני הם בסדר גמור. אתה הולך בדרך הלא נכונה, חוואגיה שטיינברג", ניסה פעם לשכנע אותי.

בג'נין נודע לי שאני הולך דווקא בדרך הנכונה. אחר מבני משפחתה של פארידה סיפר לי לתומו, שראש משפחת סלמה, חגי סעיד אל-חאליל לא הסכים שאסעד "תגרש מאשתו: "חגי סעיד אמר לו שעד שבתו ניגמה לא תגדל ותינשא לאיש, אין לו אפילו מה לחשוב על גירושין", סיפר הזקן. כשחזרתי מג'נין חשבתי על האפשרות שאסעד רצה פשוט לקצר את הדרך לגירושין. אם הבת לא תהיה קיימת, חשב אסעד ברגעי טירוף, יסכים האב לגירושין.

(המשך מעמוד 10)

לשחרר את קווי. אי אפשר לשבת בשקט. מרקו לא התרגש במיוחד. "טוב, אז מה אתם רוצים ממני?"

"אתה יודע מה אנחנו רוצים ממך," השיב הצעיר. "אתה מכיר את המטרה טוב מאוד. הם חברים שלך. אתה יכול לשחרר את קווי, באתה קלות שהוא נעצר אצלך. מצפון שקט. לא היתה זאת שיחה חברתית שקטה. מרקו עמד מאחורי דלפקו, ואנשי הכנופיה עמדו סביבו, בחימה שפוכה. מרקו חיפש דרך להימלט. משהו הרים יד. תוך דקות ספורות היה המקום הרוס. מר קו הוכה, אשתו יצאה בשן ועין.

כאשר הגיעו ידידיו של מרקו, השוטרים, למקום, הספיקו כבר חבריו של קווי להחפור. אך מלאכת האיסוף, האישום והכליאה היתה פשוטה ומחירה. תוך שעה קלה ישבו בכלא תל-אביב שבעה קלפים שהיו זקוקים לשיחרור בערבות. במקום קווי הבודד. אולם הששה הנוספים ישבו במצפון שקט. קווי לא יוכל לומר שלא עשו משהו למענו.

הים

יצירת גזע חדש

כרמלית, ספינת מיפרשים של אגודת צופי ים, גלשה לעבר פתח נמל חיפה. ניקי להמן, מפקדה בן ה-24, נתן את הפקודה: "מיפרש ראשי עלה! הכן מיפרש חלוץ!" הבר הלבן התמלא ברוח הרעננה, הדף את הסירה קדימה. ההפלגה לקפריסין החלה.

הפלגות כמו זו של כרמלית, ערב ראש השנה, הן חלק קבוע של פעולות האגודות הימיות בישראל. מדי שנה, עם סיום פער לותיו של כל מחזור, יוצאים החניכים להפלגות אימונים, בדרך כלל נערכות ההפלגות לרודוס, או לאי הקרוב יותר, קפריסין. אחרי הפלגה כזו נחשבים החניכים מוכנים

חיפשו נשק מוברח, בדקו את הסירה. אנשי הצוות לבשו בגדי חג, עלו על אוטובוסים, וחצו את האי לחופו הצפוני. שם, לרגלי המיבצר הצלבני הנפלא של קירניה, ערך המועדון הימי האנגלי תחרות מיפרשיות. מתוך נימוס, הוזמנו גם הישראלים להראות את כוחם. "הם כל כך הופתעו," סיפר אחד הישראלים על הישג הקבוצה, "שהם הזמינו אותנו לבוא ולהשתתף בתחרות גם בשנה הבאה."

כאשר חזרה כרמלית לחיפה, לא שם הנמל הסואן לב לסירה הקטנה שנקשרה לרציף צדדי. כי מזה שנים עושות הסירות האמניות את מלאכתן בשקט — מלאכת היצירה של גזע יורדיים, בארץ חופים.

דרכי אדם

בעל-הבית

חנות הגעליים המהודרת, שנפתחה לפני שלושה חודשים ברחוב דיוגנוף בתל-אביב, נשאה את השם מובה. באופן טבעי, קישרו הלקוחות את השם עם האיש רחב הגוף שעמד מאחורי הדלפק הקטן, יעקב ("קובה") זילברין.

קובה עצמו הציג את עצמו כבעל-החנות, למרות שהחנות היתה שייכת לאחר, בעל-נכסים בשם משה הררי, היתה זו חול-שתו של קובה מאז ומתמיד, להציג פנים של עשיר ובעל-עסקים.

קובה, 39, הגיע ארצה בשנת 1943, עם הצבא הפולני של הגנרל אנדרס. כרוב היהודים, שניצלו את השנה בארץ כדי לערוק מהצבא, עשה זאת גם קובה. הוא היה סנדלר ממדרגה ראשונה וגם טבח מחונן, לא התענה בקשיי-קליטה.

בסוף מלחמת העולם השנייה, הכיר קובה אלמנה בעלת חנות נעליים בתל-אביב, הוא שבה את ליבה, הכטיח לה נשואים והחל

צוות "כרמלית" בדרך לקפריסין

הסירות האמניות עובדות בשקט

להצטרף לצי הסוחר. ואמנם, עוברים מדי שנה 60-50 מהם לימאות מקצועית. הפלגתה של כרמלית, לא היתה הפלגת חניכים רגילה. זמן קצר אחרי שחזרה מהפלגה לרודוס, עלו עליה 16 מדריכים מסניפי השונים של הפועל, הכינו אותה למסעה הקצר יותר, הבחורים, אשר במשך ימות השנה לימדו את תורת הים, התכוננו הפעם לבצע תורה זו הלכה למעשה. גילם: 16 עד 24.

דולפינים וספורט. המרחק בין חיפה לפמאגוסטה, בחוף הדרומי של קפריסין, הוא 135 מיל ימי (כ-250 ק"מ). מהירותה של כרמלית, חסרת המנוע, היתה תלויה אך ורק בעוצמת הרוח וכיחנה. כאשר ההלה ההפלגה, נשבה דחאק רוח נגדית.

הסירה התרחקה מהחוף; אנשי הצוות חול-קו לשלוש משמרות, החלו מתכוונים ללינה. בלילה הועיק אותם ההגאי בקריאה "דולפינים!" הדגים הגדולים לוח את כרמלית. עד אור הבוקר, תוך כדי יונקים ובצלילות עם בוקר החל הספורט שקודש במסורת תנועות-הנוער הימיות. חבל-ארוך הורד למים ואנשי הצוות נתלו בו בזה אחר זה, כשהסירה גוררת יותר ומתברו, וזה שהחזיק מעמד יותר מתברו, זכה.

צלבינים ואנגלים. בדיוק יומיים אחרי שעזבה את חיפה, נכנסה הסירה הקטנה לנמל פמאגוסטה, כשהגליה מתנופפים בעלי ליוות, מיד עלו עליה שוטרים אנגליים; הם

חנות הגעליים המהודרת שניהל קובה בחדשים האחרונים התפרסמה במהרה וקצרה הצלחה. הגעליים בעלות העקבים השקופים, בהם הוטבעו פרחים ססגוניים, משכו את נשי תל-אביב, למרות המחירים המפולפלים. קובה, נעים-הדיבור, עשה עסקים טובים. היו אלה עסקים הרבה יותר טובים ממה שניתן לחשוב.

השבוע התברר לבעל החנות, שחשד כי קובה גונב כספים ותחלונן על כך במשטרה, כי האיש לו נתן לנהל את החנות, מעל באימונו. קובה העלים סחורה, מעל בכספים, מכר עורות שנועדו לייצור געליים. שחי המעילה הסתכם בכמה אלפי לירות. אמר אחד מקרובותיו של קובה, בשמעו על מעצרו: "לפחות בכלא הוא לא יוכל להעמיד פנים של בעל המקום."

כל ישראל

חוצבי עצים ושואבי יין

אחת התגליות החשובות ביותר בתולדות חקירת הארץ נתגלתה לא מכבר על-ידי מדען אמריקאי, רת מצא את מקומה של גבעון העתיקה, כמה קילומטרים מצפון לירושלים, בשטח ירדן. בין השאר מצא את חומת-העיר; בריכה תת-קרקעית אדירה, מוקפת מדרגות, עד לעומק של 30 מטרים; חרסים מתקופת המלכים, מכוסים ציורי-ציפורים; כדוריין הנושאים את שמות יצרניהין, כמו "חנניה", "עזריה", "אמריה".

... אחת התוצאות של המחסור החמור ברופאים ובמרכזים רפואיים בנגב היא, כי מתוך כל עשר לידות באזור זה, לידה אחת נעשית באמבולנס, כשהלידה בדרכה לבית-החולים בבאר-שבע. כיום משרתים בנגב 57 רופאים, מתוך 4000 הנמצאים בארץ. דרושים עוד 21, כדי לקיים שירות סדיר. ... המדור לפרויקט היצור יצטרך להחליט אם עובד, הממציא שיכלול בעבודתו, זכאי לפרס. השאלה הועמדה לפניו לאחר פנייתו של פקיד אל-על, שהנהיג שכלולים במקום עבודתו. הנהלת החברה טוענת כי עשה זאת במסגרת עבודתו השוטפת. ... מספר תורמי הדם לבגן הדם של מנהל אדום, במסי גרת המיבצע שניערך בתל-אביב, הגיע ל-1200 — הרבה מעל למספר שקיח לו המארגנים. ... קיבוץ כפר סאדור בגליל הנהיג תקדים חשמלי, לשמחת הילדים: הוא הקציב פרודוקט-אחרי מחוץ למחנה-המגורים, בו יוכלו ילדי המשק להטיס את עפיפונייהם, ללא הפרעת חומי-חשמל.

תזכיר

כשרות וחוק פלילי

בעבירה פלילית הגדיר השבוע היועץ המשפטי לממשלת-ישראל, חיים כהן, את פעולותיה האחרונות של הרבנות הראשית, שאימה להסיר את הכשרות מחלב תנובה ולהטיל חרם על מפעלה-הגדיר בחזרה, אם לא יענו שני המפעלים לדרישותיה. כפי שגילה מדור תצפית של העולם הזה (1041) נדרש שר-המשפטים, פנחס רוזן, עלידי שרי אחרות-העבודה, להורות לחיים כהן להגיש תחת-ידע משפטית בנדון. בתחת-ידעתו, מבדיר היועץ המשפטי את פעולותיה של הרבנות כהפדת סעיף 326 של החוק הפלילי הון ב"כונה לגרום נזק", בכך שאימה והודעותיה כחונן "למנוע אנשים דתיים לקנות מצרכים (חלב או גבי) ועל-יד זה לגרום ליצרנים ולמשחקים נזק חומרי". יחד עם זאת, הודיע היועץ המשפטי, כי אין בדתו לפעול בעצמה חוקיים נגד הרבנות, מבלי שיקבל הוראה מפורשת לכך, על דעת הממשלה. הסיכויים, כמובן, אפסיים. ... פקידים בכירים במשרד המסחר והתעשייה מעורבים בעיסקות הברחת מאות טונות הסוכר, שנתגלו בזמן האחרון. אחרי שהעולם הזה (1041) גילה כי מתנהלת חקירה גם בכיוון זה, אישר ראש מדור הפיקוח של המכס בתל-אביב כי כמה פקידים בכירים חשודים בשיתוף-פעולה עם ראשי המבריחים. משרד המסחר והתעשייה מיהר להכחיש את ההודעה. ... רמלאי מל-ההכנסה יוסף אור, לשעבר מזכיר-האדמיניסטרטיבי של מרכז מסא"י, הועמד בפועל של ההסתדרות, מונה לאחראי-כמנהל כל המוסדות הכספיים של ההסתדרות. בזכור, קבע השופט המחוזי מרדכי קנת (העולם הזה 1012) בפירוש כי אור הערים על שלטונות מס ההכנסה, במנוע מהם חשבוניות מדוייקים על הכנסותיו של אלכ-סנדר ("שרה") פשמן, מנהל דפוס מפא"י, בתקופת הבחירות לכנסת השלישית.

נביאים, רבים ראתה רחם צר

היהודי בירדור התהפך על משכבו. קול פנימי לחש לו שמהו עתיד להתחולל הלילה. לפתע התמלא חדרו באור גדול, ודמות עטופת-גלימה יצאה מתוך הכור שבקיר. היה זה אליהו הנביא. "דבר לי אליך עבד השם!" הרעים התשבי בקולו. "כה אמר ה': הנה העלמה הרה ויולדת בן. נזיר יהיה... בשבע ברזל יקרה את עמי." יהודה לא הופתע מהביקור. הוא היה רגיל להופעות מסוג זה, כי יהודה יוחנן המנחם בירדור הוא נביא בזכות עצמו. לראשונה פיעמה רוח הנבואה בעבד השם הנאמן בהיותו תלמיד ישיבה, באי הולדתו רודוס. קול משמיים ציחוו לעלות ירושלימה ולהתנבא. בחוץ-לילה התגלתה לו אמונה חדשה — דת המשיח.

היתה זאת אמונה מיוחדת במינה: באר-תות ובמפתים גילו לו רוחות-רפאים כי ישו מנצח היה משיח ישראל. הרוחות גם קבעו כי הדת היהודית עתידה להתאחד

JOHN WAS IN PRISON

הגילגול

ציון מתוך הברית החדשה, המראה את יוחנן המטביל בכלא. כאשר הונס יהודה הי' מנחם לכלא, האמין כי אף הוא אינו אלא גילגול חדש של המטיף הקנאי, שקדם לישו.

עם הנצרות, אחרי היולדו של משיח חדש — גלגול חדש של ישו הנוצרי, איחד זה הוא אשר יפתור את בעיית העולם, החל בפצצת המימן וכלה במסקנות דו"ח קינסי. במשך שנים רבות נשא בן הסנדלר האדמוני את דברו אל קהל ירושלים, מר גבי ארגו עבניות הפוך, בפנתר-חוב סר, אנה, היה שופך אש וגופרית על החוטאים, קורא למאויני להיטהר ולחסות תחת כנפי המשיח העתיד להיולד. הרופאים אליו נלקח לבדיקה בענייני סובל מפיצול האישיות ומהזיות. אולם מאחר שלא נש-קפה ממנו סכנה לציבור — הושאר בחיפשי.

★ ★ ★

סיכון מקצועי

נביאים היו מאז ומתמיד ציבור מועד לפורענות. כאלישע בשעתו, סבל אף יהודה המנחם מחוסר הבנה מצד הי' ציבור. כאשר ציחוו כוחות עליונים להתערב בענייני המדינה, מילא יהודה את התפקיד במסירות. שרים ואישי ציבור קיבלו מידיו מכתבים, בהם הזהירים שיהנוגו על-פי תורתו, ולא — ינקמו בהם משמיים.

מטרת ישראל התיחסה לנבואות ברי-צינות: יהודה הועמד למשפט, נכלא לחמישה חודשים. בבית-הסוחר התגלו לו ירמיהו הנביא ויוחנן המטביל. על סמך נסיונם האישי הסבירו לקדוש המעונה כי עליו להת-

ירושלים - אך נביא כזה עוד לא ראתה אהבה ומשיח

יחס למעצור בהבנה, כאל סיכון מקצועי שכיח בעולם הנבואה. אולם הגדול במבחנים היה עוד לפניו: מן השמיים נשלחה אליו אשה. הנביא הימורי התגלגל למרכז תסבוכת רומנטית.

★ ★ ★

דוגמנית חובבת מסתורין

דניז פרננד (31) נולדה בצרפת. הצעירה השחורה עבדה כדוגמנית בבית אופנה פריסאי, בילתה את שעות הפנאי שלה בציוור ובפגישות עם אמנים ואנשי רוח. אחת הפגישות הסתיימה בצורה לא נעימה, ודניז היתה בצרה.

למזלה פגשה את עקיבא שטרק. הוא היה גבר נמוך, צולע, בעל פנים עדינים ועיניים שחורות, מאחורי משקפיים דקות מסגרת שטרק, יהודי שהתנצר וסיים סמינר תי-אולוגי של הכת הבפטיסטית, ראה רבות בחייו. הוריו הושמדו באושוויץ והוא עצמו

לו שעה ארוכה, בלעה בצמאון כל מלה. כעבור שבוע נודע לה שיהודה נאסר. היא ביקרה אותו בכלא, שלחה לו מזון ובגדים, כאבה בלבה הרגיש את כאבו של הקדוש, הנרדף על דעותיו.

כאשר יצא המנחם מבית הסוהר, הוא הוזמן אל בית שטרק, קיבל מידי דניז ומעקיבא טוביהלכ אוכל ותמיכה. ביקוריו נעשו תכופים; הוא ניהל עם הצרפתי ויכוחי דת עמוקים, התחבב על עקיבא.

★ ★ ★

חזון יוחנן

הפאסטר עקיבא לא היה עיוור ל-דבריו העולם הזה; הוא הבחין במבטים החומדים, שנעצה אשתו באורח המזור, יום אחד, בשונו לביתו, מצא את אשתו מת' יחדת בפניה עם האורח. על פני שניהם הופיעה ארשת הפתעה ותמיהון; דניז הס-מיקה ויהודה מרט בעצבנות את קצה זקנו. "צא מכאן, ואל תראה פניך שנית ב' ביתי!" צויה הפאסטר הנדהם. יהודה יצא מבלי לאמר מלה. בחדרו שבמגדל פנה אל הרוחות, חיפש הסבר לסיבה שדחפה אותו לזרועות אשת איש. עד מהרה מצא את ההסבר בחזון יוחנן המטביל, לאמור:

"אות גדולה נראה בשמיים, אשה אשר השמש לבושה והירח תחת רגליה, ועל ראשה עטרת שנים-עשר כוכבים. והיא הרה ותזעק בחבליה ותקש בלדתה. ותראה אות אחרת, והנה תנין גדול אדום כאש, ולו שבעה ראשים ועשר קרנים, ויתיצב לפני האשה החלה ללדת, למען בלוע את בנה בלדתה. ותלד בן זכר והוא ירעה את הגויים בשבט ברזל. ויילקח בנה אל הא-לוהים לשבת על כסאו."

יהודה היה בטוח כי האשה עליה דובר בחזון יוחנן, היא דניז פרננד. התנין הוא בעלה ואילו הילד הנולד יהיה משיח ישראל.

אם המשיח

דניז פרננד, אשתו של איש דת בפטיסטי, הכירה את יהודה המנחם ב-כנסייה ירושלמית. דבריו על נבואה וסודות הכריזמה שכלעוה כי מבטנה יצא משיח חדש.

לחם בין לוחמי המחתרת הצרפתיים. הפאסטר (רועה) הבפטיסטי התאהב בצעירה בעלת המבט העצוב. כעבור זמן קצר נשא את דניז לאשה והיא עזבה את העדה הקתולית כדי להיות בפטיסטית. לפני שבע שנים עלה הוגג לישראל, השתקע ליד הכנסייה הבפטיסטית בירושלים.

★ ★ ★

רוח בטחנות-הרוח

בחר מנזר רמיסבון בירושלים עומד מגדל אבן. בחדרון עגול בראשו, שדרך היחידה להגיע אליו היא בעזרת סולם רצוע, מתגורר יהודה המנחם.

בזכותו של יהודה הפכה טחנת-הרוח לתחנת רוחות. נשמות אליהו הנביא, יוחנן המטביל, משה רבנו, ישו ואברהם העברי ביקרו בה, גילו להמנחם את רזי העולם. אולם לא על הרוח לבדה יחיה האדם, וגם נביא זקוק ללחם. בין הדואגים לצרכיו החומריים של הנביא היתה גם דניז פרננד. השניים נפגשו לפני שנתיים, בשעת הדרשה בכנסייה הבפטיסטית. יהודה היה יוצא דופן, עם שערו הארוך וכיפתו השחורה. כל שעת הדרשה הביטה דניז באיש המזור, שהיה שקוע בהרהורים כמסים. אחרי הדרשה נגשה אליו, החלו לשוחח בצרפתית. אותה שעה לא שרתה על יהודה רוח הנבואה, והוא ניהל שיחה נעימה ושוטפת. בהומור ציני שת לה על צרותיו, הסביר את השקפת עולמו. המסתורין שבגבר בן 43 משכו את דניז בכוח קסם. היא הקשיבה

חדר הרפאים

יהודה מנחם עבד-השם בחדרו הקטן, בראש טחנת-קמח ישנה. על הקיר תלוי מינשר מיסיונרי. בפניה השמאלית — כרוז מפא"י. מתחתו צילום המראה נערתי-פידסומת חנינית, תוצרת אמריקה.

גם אימת הגיהנום

מאז גורש יהודה מיהודה מהבית, לא ידעה דניז מנוחה. חזיונות-לילה בעתות, ודמותו של הנביא האדמוני לא משה מנגד עיניה. לבסוף הלכה לבקרו בביתו. רוח הקודש שנחה על איש הרוח בטחנת-הרוח, דבקה גם בה. גם אימת הגיהנום לא יכלה להרתיעה מלבוא ולחנות בו. עקיבא, שרצה למנוע אי-נעימויות, החליט לעבור לכפר הבפטיסטים שליד פתח-תקוה, להרחיק את אשתו מירושלים. אך דניז המוקסמת לא הסכימה; היא נשארה בעיר. בעוד הפאסטר עוסק בענייני האפסנאות של צאן מרעייתו בכפר הבפטיסטים, בילתה דניז שעות ארוכות ונעימות במרומי טחנת-הרוח. לבסוף הגיע הובר לאוני הבעל. עקיבא אור עזר, עלה ירושלימה ולקח את דניז לכפר.

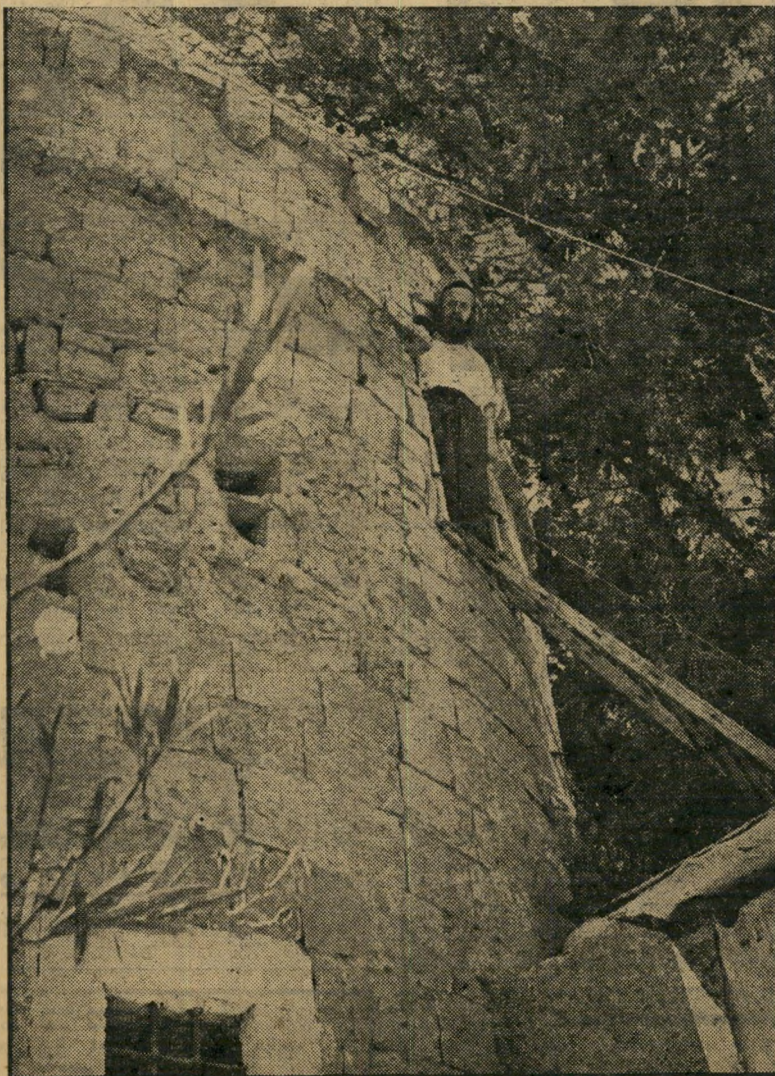
★ ★ ★

נבואת האימים

אני רוצה לבשר לך שאני הרה", אמר יהודה דניז לבעלה הנדהם. תדהמתו הפכה לאימה, כששמע את שאר החדשות שבפי דניז: "הילד שלי יהיה המשיח. הוא בנו של עבד השם, והוא ירעה את הגויים ב' שבט ברזל!"

עולמו של עקיבא חשך עליו. הוא ניסה לקבל גט, אך במהרה גילה כי הדבר בלתי אפשרי בישראל: אשתו היתה קאתולית והוא נרשם בתעודותיו כיהודי. הבעל האומלל פנה למנהג העדה, ביקש את עצתו. "אין ברירה", השיב לו, "קבל את הילד וגדלוהו באהבה." עקיבא הבלתי-בינתיים, במגדלו בירושלים, ישב יהודה המנחם והמתין ללידתו של המשיח החדש. הוא ידע את קדושת המאורע, ולכן הירבה לכתוב לדניז, כדי שתדע להתנהג לפי מצוות מודקדות. אם תיכשל האם במילוי אחר אחת מהוראות הנביא — מות ימות הבן. בין השאר, ציחה עליה לקרוא לכן בשם יוחנן יהושע המושלם.

עקיבא היה מוכן לסבול את הכל — אך לקרוא לכן על שם המאהב, לא הסכים. על כן, כאשר ילדה דניז בן, נקרא הילד בשם הפרוואי יואל בן עקיבא שטרק. היתה זאת עבירה על הוראותיו המפורשות של הנביא מירושלים. דניז חשה שברגע בו ניתן שם זה לבנה, נחרץ גורלו. תשעה ימים לאחר החלוד, מת יואל בן עקיבא שטרק בבית-החולים בתל-השומר.

תחנת הרוחות

יהודה המנחם עומד בפתח חדרו, אליו אפשר להגיע רק באמצעות סולם. המיגדל, העומד בחר מנזר רמיסבון בירושלים, שימש פעם טחנת-קמח, הפך מזה שנים אחדות למיטכן איש-הרוחות.

העולם הזה 1044

**כוינו
נכיו!**

**בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ**

ישראלים ביפאן. גירי חלדי, שחקן הפועל פתח תקוה, ערב צאתו את יפאן, בחברת צעירה ישראלית השוהה ביפאן זה שלוש שנים. הצעירה, בתו של סוחר ישראלי מצליח, קיבלה את

הוא אמר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שקוריאה מעוניינת בקשירת יחסים דיפלומטיים עם ישראל, במידה שישאל תג' לה נכונות לכך. נז' **טייפון מעד טוקיו.** הטיסה מסיאול לטוקיו אורכת כשלוש שעות. כשהיינו ב' איר, במרחק של שעה מטוקיו, השתתק לפתע אחד ממנועי המטוס. רק בועז קאופמן הבחין בכך, והוא הודיע על כך בבהלה לש' אר החברה. נבונות. החברה נעשו לבנים כמו סיד, וכל אחד השאיר כבר צוואה אצל ה' שני למקרה שהוא יסאר בחיים. המטוס התי' נדנן קצת. 50 הדקות חלפו כמו 50 שעות, אך לבסוף נחתנו בשלום.

כשהגענו לשדה התעופה של טוקיו, מ' המפוארים בעולם, הודיעו לנו על התקר' בותו של טייפון. עמדנו בגשם עד שתריסר צלמים 'גמרו לסנור אותנו. באנו ליפאן בדיוק בערב ראש השנה. ל' מחרת חילקו אותנו בין בתי המשפחות ה' יהודיות במקום, ויחד התפללנו בבית הכנסת של היהודים האירופאים. היהודים ביפאן הם עשירים מאוד, רובם פליטים משנחאי. ב' עניינה, אדם שיש לו מיליון דולאר אינו נחשב עדיין לאמיד. גם הישראלים שם מצליחים מאוד בעסקים.

אחרי החג התגוררנו במלון הילטון. ל' חברה היה קצת מוזר להסתגל למנהגים היפאניים. כשבאנו למלון יצאו לקראתנו המשרות, השתחוו כמנהג המקום. החברה ממלכת לא הבינו מה הולך והתחילו לצחק. זה העליב מאוד את היפאניות החמודות. לקחו אותנו קצת לראות את העיר. טוקיו ממש סינורה אותנו. כלילה יש בה יותר אורות ומודעות פירסומת רעשניות מאשר בניו יורק. נהני הטקסי שם הם ממש מת' אבדים. אין אצלם צד שמאל או צד ימין, והם ססים במהירות מטורפת.

ביקרנו בקבארט, אחד הגדולים בטוקיו. ישבנו ליד שולחנות והתבוננו בתוכנית, ש' אינה נופלת מאלו המוגשות בפאריס או ב' קופנהאגן. הצטרפו אלינו כמה נערות יפא' ניות. שכל תפקידן להנעים לאורחים את הישיבה במקום. בפנים, הן ע' שות את הכל. אולם לעולם לא תסכמנה לצאת עמך החוצה. **הבחורות עושות הכל.** למחרת ה' יום התרחש הדבר הנפלא ביותר שבחי ה' חברה. הומינו אותם למקום שנקרא טוקיו איטן גיוה, שאינו אלא בית מרחץ תורכי. נערות לבושות בבגדיים ביקינו לקחו אותם לידים, רחצו אותם, עשו מסג' בגופם ואף ניגבו אותם. כשאמנון מורתי ונהרי סרבו בכל תוקף להתפשט, היו המסגיטיות מוכ' רחות להשתמש בתרגילי גיוו כדי להפ' שיטם בכות. אחד החברה ניסה לפחות ל' הסתרק לברו. המארכת שלו נעלבה גורא, היכתה אותו והחלה לטרוקו בעצמה. החברה יצאו משוגעים לגמרי.

לצערנו, שלי ושל גירי חלדי, לא יכולנו להמשיך יותר במסע תענוגות זה. נפרדנו מהם ברכבת לאוסקה, שם ניצחו את הקבוצה המקומית בתוצאה 6:0.

ישראל 2:1 במשחקי הונגריגונג וזכתה באלופות אסיה. חברה מצטיינים במהירות וזריזות, והתלוץ המרכזי שלהם, שון זין מום, יכול לשחק בכל קבוצה אירופית. **ימנים יהודים.** הקוריאנים היו ב' כושר מצויין. לא יכולנו לעמוד בפני מהי' רותם. היינו עייפים. ובכל זאת ניצחנו אותנו רק 3:1. הקהל היה מאוד הוגן. את השער היחיד לזכותנו הבקיע בועז קאופמן, ממכת 11. הוא הצליח להוציא את הכדור מידי השוער ורק עמו לעבר ה' שער, אולם המגן תפס אותו ברגליו. יומיים אחרי כן שיחקנו נגד נבחרת ה' מרינס של הצבא הקוריאני, על אותו מגרש. היתה זו קבוצה חלשה בהרבה מהקבוצה ה' ראשונה. הגול הראשון היה דווקא לזכותם. ויסוקר יצא מהשער וגילגל כדור על הארץ. הכדור הגיע למרחק 40 מטר, לרגלי הקיצוני שלהם, והוא בעט לעבר השער. במקום היה המגן מנחם שפירא, והיינו בטוחים שהוא יוציא את הכדור החוצה. אולם הוא הכניס אותו בראש לשער. בהמשך המשחק הצ' לחנו לנצח בשיעור 4:1.

המשחק האחרון נערך נגד אותה הקבוצה ששיחקה נגדנו ראשונה. הפעם היא הופיעה בשם נבחרת קוריא, ובמודעות היה כתוב שהיא משחקת נגד נבחרת ישראל. זה לא שינה. התוצאה היתה כמו במשחק הראשון — 3:1. כשקאופמן מבקיע שוב את שער הכבוד.

אחרי המשחק ערכו לנו כמה קבלות פנים. החברה ערכו ביקור בפרלמנט ה' קוריאני, ונתקבלו אצל יושבי ראש הפרלמנט.

הביאו רב מיוחד מפירל הרבור שבפיליפינים. הרגשנו את עצמנו כמו בבית. **שירים זריזים.** בשבת נערך משחקנו הראשון על אדמת קוריא. הכדורגל במדינה זו הוא די טוב, אולם בסיאול אין אפילו מגרש אחד. רק עכשיו הם מתחילים לבנות איצטדיון ענק, כמו ברמת גן. כבר צתנו היא קבוצת הכדורגל הזרה השניה שהגיעה לקוריא. לפנייה ביקרה כאן רק קבוצת האול סטארס האמריקאית. משום כך עשו לנו רעש גדול בעתונות, וקיבלו אותנו כפי שלא קיבלנו בשום מדינה אחרת. מוכן שהציגו אותנו כנבחרת הכדורגל של ישראל, והעתונים כתבו המון שטויות עלינו. עתון אחד כתב ששיחקנו בכל אירופה, באנגליה ובדרום אמריקה, ושכל המשי' חקים הפסדנו רק במשחקנו נגד אוסטרליה. למשחקנו הראשון באיצטדיון של סיאול, שהוא מגרש חול המיועד בעיקר למשחקי בייסבול, באו כ-35 אלף איש. יכולת הקיבול של מגרש זה היא רק 15 אלף איש. שאר ה-20 אלף הצטופפו זה על זה, ישבו על הגגות ועל העצים. אפילו במגרש עצמו. לפני המשחק נערך טקס שלם. הניפו דג' לים, ניגנו את ההימנונים, וחלו על שלושה שחקנים משלנו מקלעות של פרחים. בכבוד הכי גדול זכה גירי חלדי. בעזר שבדינה היתה ההצלחה הגדולה ביותר בחלקם של החברה השחורים ממחנה יהודה, הצליח גירי בקוריאה בשל דמיונו לגיימס דין. הטקס נמשך 25 דקות, והרגליים כמעט נרדמו. נגדנו שיחקה למעשה נבחרת קוריא, אותה קבוצה שלפני שנה ניצחה את

על הראש. בועז קאופמן, החלוץ המצטיין של הפועל פתח תקוה, קופץ מעל ראשו של השוער הקוריאני, במשחק נגד נבחרת המרינס הקוריאנים, שהסתיים בניצחון הפועל 4:1. המגרש הוא האיצטדיון העירוני של סיאול ואינו טוב יותר מהמגרשים הרגילים בארץ.

צרפת) היא הגירסה הצרפתית של הקומדיה הבריטית המצוינת צחק בג'עדן. כנראה שגם הצרפתים מצאו כי התופעה האנושית של התעניינות האדם במה שיעשה לו אחד רי מותו, היא מצחיקה למדי.

שני גנבים טירונים יוצאים לגנוב מדידתו של קולונל מזדקן בדימוס, הצריך להיות, לפי חשבונם, בחופשה. ברעש המחריד את כל העיריה ומזעיק את המשטרה, הם פורצים לתוך הדירה, מגלים את הקולונל מת במיטתו. כשלפתע מופיעה במקום בתחוסתו החמודה של הקולונל, הם מציגים את עצמם כגנבים החדשים שבאו לככות את אדונם.

בגלל תקלה כספית אין בידיהם לקבור את המת אלא כעבור יומיים, וכדי שיוכלו להוציא כסף מחשבונם של הקולונל בבנק, עליהם להעלים את עובדת מותו למשך זמן זה. אל השלישיה מצטרפת אשתו של אחד הגנבים (דורה דול), והרביעייה משתעשעת בחברת גזית הקולונל. כשמופיעים במקום קרובי הקולונל, המהפשים את ירושתו, נערך בבנין מירוץ תחול ועכבר, עשיר במצב בים קומיים.

אלא שהקולונל לא מת בסופו של דבר. הוא רק ישן חזק. הוא מתעורר למראה חמוקי גופה של דורה דול, המתרחצת עורר

דורה דול ב"חזרה מג'עדן" אפילו המת התעורר לחיים

מה מול עיניו — מראה העלול באמת להוריא מתים מקברם — וממשיך לשחק את המת. הקומדיה המשעשעת באה אל סיומה כשהרשעים באים על ענשם, הגנבים הישרים מקבלים את שכרם, והצופה נרגע מגלי ה"צחוק המתקיפים אותו שעתיים.

תדריר

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה מחליף לראותם:

● **בדר במרחבים** (תמר, תל-אביב) — טיסתו ההיסטורית של צ'ארלס לינדברג, שחצה בפרימוס את האוקיינוס האטלנטי. גיימס סטיוארט.

● **הנער** (ארמונד, תל-אביב) — צ'ארלי צ'אפלין מאמץ לעצמו ילד בסרטו הגדול הראשון, בו הילד המשחק לצידו (ג'קי קוגאן) אינו נוסל ממנו במשחקו אף לא כמלווה-הגימה.

● **אדם בקרב** (מקסיס, תל-אביב) — המצעד שאינו נגמר לעולם, של מלכת החילות. כיתה חיללים בקוריאה. באוסו אנושי אמיתי מוזעזע ומרטיט. רוברט ריאן, אלדו ריי.

● **השושנה המקועקעת** (סמדר, ירושלים) — אנה מניאני זוכה בכעל ובפרס האוסקר.

● **עולם הדממה** (אורה, חיפה) — צלילה מרוממרתית לתהומות. בעזרת מצלמות הפלא של איב קוסטו. בסרט דוקומנטי טרי על פלאי מצולות חיים.

סרטים

המתיה

איזבלה (צפון, תל-אביב; ספרד-צרפת) היא אחת הדמויות הטרגיות ביותר שהופיעו אי פעם על הבד, בסרט שהוא אחת מיצירות האמנות הקולנועיות הנדירות.

בעיירה ספרדית אלמונית, שאורחת מתים משיעמו ומבלים את חייהם בטיול ברחוב הראשי, בבתי-כנסיות ובבתי-בושת, מוצאת לה חבורת צעירים פורקן במתיחת אורחים שלחים. אחרי ששלחו ארון מתים למשורר המקומי, הם מחליטים למתוח את איזבלה, (בטסי בלייר האמריקאית), בתולה וקנה (33), שלא ידעה גבר מימיה. חואן, הגבר היפה, מחזר אחריה, מתאהב בה כביכול ומציע לה נשואין במטרה להפוך את הבסתתו מ"תחת לחופה".

איזבלה, שהיתה שקועה כל חייה בחלום מות, וקמלה כפרח ללא השקאה מתעוררת בהשפעת האהבה ופורחת כשושנה. בסצינה נהדרת אחת הצלילי פורקן במאי הסרט, הספרדי הצעיר א. בארדאם, להמחיש יותר מכל את השפעת האהבה על האשה המודקנת. איזבלה צועדת בתהלוכת דתית, רצינית ומדכאת, כשלפתע מתפרץ אליה חואן ומודיע לה על אהבתו. בבת אחת משתנה כל ישותה של איזבלה, וה"מצעד הופך למצעד הנצחון שלה, של נעוריה המתחדשים.

אהבת כלבים. לחואן, המגלה את עדינות נפשה של איזבלה ואת השפעת אהבתו עליה, מתחילה להתברר כל נבזות מעשהו. הוא מנסה להתחמק, אולם איזבלה נאחזת בו כבקש הצלה. מודה חואן: "אני אוהב אותך כמו שאוהבים כלבלב".

כשיסורי מצפוננו מתגברים, בורח חואן, משאיר את איזבלה עם חלומותיה. ידידו מנפץ חלומות אלה בגלותו לאיזבלה את האמת. היא חוזרת לעמוד מאחורי החלום, ככל הנשים בעיירה הספרדית המשועממת.

הסרט הוא סרטם של שניים בלבד. של בארדאם הבמאי ושל בטסי בלייר, משחקת של בטסי, גיבורת מרטי, הוא כה אנושי, אמיתי וחמים, שהוא מצליח ליצור את הנפש הקשוחה ביותר. אולם השולט האמיתי בסרט הוא הבמאי, צילומי העיירה ואנשיה, צילומי הרחוב הראשי, מאפשרים ליצור צופה לחדור אל נבכי נשמתה של העיירה, ולתוך מחשבות אנשיה. ואילו המעבר

רים הסמליים מסצינה לסצינה מנוצלים בידי בארדאם כדי לומר הכל, מבלי להראות דבר. איזבלה הוא סרט שכל חובב אמנות הקולנוע חייב לראותו.

סם עצירות

הרופא המשוטט (חן, תל-אביב; בריטניה) הוא דירק בוגארט, הרופא הצעיר היוצא למסע נדודים בערי ובכפרי בריטניה, אחרי שנות לימודים מפרכות ומצחיקות מאוד בהרופא לעת צרה, ואחרי נסיון קצר שרכש עם בריגיס בארדו ברופא בלב ים. נראה שהצלחתו בשני הסרטים הקודמים קצת סינדרה אותו ואת יצרני הסידרה, והם הפכו לאנשים רציניים יותר ומיושבים בדעתם. התוצאה היא שהרופא המשוטט הוא אוסף של בדיחות פרטיות ממקצוע הרפואה, שכמה מהן די מצחיקות כשלעצמן. אולם אפילו בעל חוש ההומור המפותח ביותר מפסיק לצחוק מהבדיחה המוצלחת ביותר, אחרי שהוא שומע תריסר בדיחות מאותו סוג.

כרופא מתחיל, מחפש בוגארט החביב את רי משרה מתאימה, לומד תוך כדי כך להיכנס סכסכים מקצועיים ולא-כך-רפואיים של רופאים מנוסים, לומד כי במקצוע זה רפואה עוזרת החוצפה או המזל. אין בסרט זה תרופה להצחקת אנשים רציניים; אך ניתוח האדם המחזיק בסכין הניתוחים הוא משעשע — לפחות את אלה שאינם נזקקים לרופאים.

המת החי

בחזרה מג'עדן (ג'ורג'ה, תל-אביב,

Suave

HAIRDRESSING & CONDITIONER

התסרוקת
ב.סואב
מהזיקה
זמן רב

Helene Curtis

יול ברינר — הגבר המעורר
תשוקות בנשים — היום ב"גפד

לוגים — שהופיע זה עתה.
להשיג בכל הקיוסקים בארץ.

מיוחד לשיכונים!

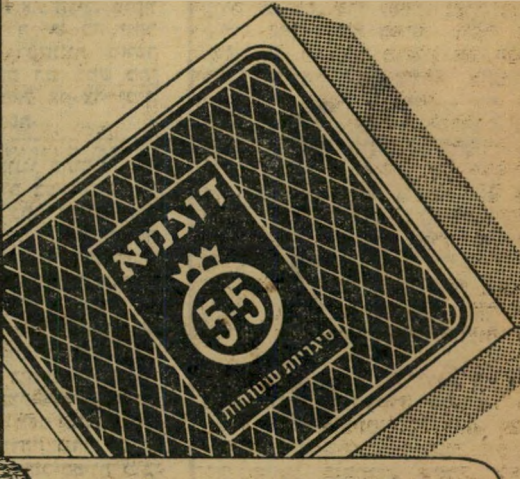
מגרשים ברחובות. נא לפנות:
תל-אביב. טלפון מס' 24749.

חזש!

למעשני
סיגריות
שטוחות.

דוגמא

שטוחה

20 סיגריות 370 פרוטה אחים ב'דנו בע"מ

אימה סומאק - הזמיר מארץ האינקה

מן הבן אל האב

בת האינקה. לפי דברי בעלה נתגלתה הזמרת, שאפילו הצפרים מקנאות בה. במסע אל הרי האנדים, שם נולדה אימה, בת שלילי התושבים הקדומים של פרו.

באחד מימי השבוע שעבר נעצרה ברמת גן מכונת פרטית מסוג פאקארד, וממנה ירד קצין משטרה גבוה. לפתע ניגשה אליו צעירה ושאלה אותו: "אדוני, למה אתה נוסע בפאקארד ולא ב"דווגי"? הקצין חייך והשיב: "כי ככה נוח לי". כעבור שניות מספר חזרה הצעירה שוב ושאלה את הקצין: "אדוני, למה אתה לא עומד על הראש כמו בן גוריון?" תשובת הקצין, שוב בחיך: "כי אני לא יודע". שם הקצין: **עמוס בן גוריון**. הצעירה, אי שיות מוכרת, זכתה בהתערבות עם חבריה וקיבלה מנת גלידה... **דוד בן גוריון** עצמו הפסיק את תגלית עמידת הראש ב"פומבי, למרות שצבא צלמים ארב לו בפתח בית המלון בו התנשש. הסבירה פולה **בן גוריון** לצלמים: "בן גוריון אינו מוכן להצטלם בשום פנים ואופן". את פני העסקנים הבאים אליו לאהרונה בעניני צבור מקבל כיגי בשאלה: "האם קראת את דון קישוט?" עסקנים אלה, שרובם קראו את הספר בנעוריהם, נוכחים לתמונה כי בן גוריון קרא לא מכבר את הספר בפעם הראשונה אחרי שלמד, לבריו, באופן מיוחד את השפה הספרדית כדי לקרוא במקור. דעתו של אחד העסקנים: "בן גוריון רוצה עתה לקרוא את כל הספרים שלא קרא אותם בצעירותו, כשלא היתה לו סבלנות לרכוש לעצמו השכלה כללית". ככל אדם הפוגש לראשונה עולם חדש של ספרים, הוא מתרשם עמוקות מכל ספר.

מן היד אל הפה

שמותיהם של המנצח **ליאונרד ברנשיי** טיין והסנסטורן **ארתור רובינשטיין**, שהביאו להסתבכותו של ביגי בשעת נאום הברכה בסתיחת היכל התרבות, הביאו לא פעם לתקלות דומות. לפני שנים מספר ביקש סטרונו של ברנשיי, המנצח המנוח **סרג' אהנסדרוביץ' קוסביצקי**, ש"היה יהודי גם הוא, כי ברנשיי יחליף את שמו לשם זוהר יותר, שיבטיח לו הצלחה, וכדי ששמו היהודי לא יגרום לו צרות בגלל האנטישמיות. תשובת ברנשיי: "אני מתקדם להצלחה כברנשיי, או בכלל לא". אבי של המנצח הצעיר, **סמואל ברנשיי**, שהגיע במיוחד מארצות הברית כדי לראות את בנו מנצח בקונצרט הגאלה, סיפר כי בילדותו של לני ניבאו לו כולם עתיד של מוסיקאי. רק הוא, האב, חשש מעתיד כזה. בעיניו הצטייר מוסיקאי ככלימור של העיריה הרוסית, החי מהיד אל הפה... הזמרת הפרואנית המפורסמת, השרה בארבע אקטובות, **אימה סומאק**, תגיע לשורת הופעות בישראל בשבוע הבא יחד עם בעלה **מוזס וייאנקו**, שהוא גם האמרגן שלה. לפני חמישה חדשים היו השניים מעורבים בשעוריה משפחתית, שקיבלה כיסוי מלא בכל עתוני אמריקה. הפרשה החלה עוד בתחילת השנה, כשמוזס (משה) בן ה-38 הכריז כאביה של שתי תאומות, אותן ילדה מוזכירה לשעבר של אימה. אימה (35) תבעה גירוי שין. באחד הימים הצהיר מוזס כי קבוצת בלשים פרטיים התפרצה ליללה שלו (60 אלף דולר), שאימה לא גרה בה עוד. לדבריה, התנהגו אליו הבלשים בגסות, איימו לירות בו. יום אחרי זה התרחשה

חיק המשפחה. אימה בחברת בעלה, הקומפוזיטור, הזמר והמנגן מוזס וייאנקו, בשעת סיום ראיון עם עיתונאים בכניסה לדירתם המשותפת. אימה ובעלה התפייסו אחרי מריבות ממושכות וחרפות, שפירסו את הרב רק הוסיף לאימה מוניטין.

הכוכבת. אימה סומאק הפכה בשנים האחרונות לכוכבת סרטים, ובעלה ליצור ומפיק עצמאי. תמונה זו לקוחה מתוך סרטה הצבעוני האחרון **עומר כייאם**.

בעוד משפט קונפידנשל עומד בעיצומו, המשיך כתבה העת הסנציוני בגילוי הסיפורים מחוריה מיטות של אישי הוליווד. אחד הסיפורים האחרונים הוא על **אורה גרנר**. לפי קונפידנשל, מצא חן בעיני אורה, בעת היותה בספרד, מנצח תזמורת רקודים ספרדי, שאוה הזמינה אותו לחדרה. אולם במקום המנצח, באה כל התזמורת. אורה, מוסר קונפידנשל, לא זרקה אותם... קרבן אחר של קונפידנשל הוא הבמאי המפורסם **אוטו** (בעל זרוע הזהב) **פרמיני**. גר. כידוע ערך פרמיני מכתמים בכל העולם לנערות, כדי למצוא נערה מתאימה לתפקיד זואן ד'ארק בסרטו. לדברי קונפידנשל, היה פרמיני מראיין את הבחורות בחדר האמבטיה של דירתו, בותן אותו בכל, מלבד בשבת הדומי. יוסף **מנצק**, הנאשם במהגירות המחחרת שרצה את ד"ר קסטור, תובא לבית הסוהר דימו, שם הוא מופיע בעילום שם. כאשר מסי 316. הוא קיבל חדר מיוחד ויחס מיוחד, ומוזמן לעיתים קרובות לשיחות עם **מרי באה דשא** סגן נציב בתי הסוהר, וקציני משטרה גבוהים... **חיים שמחון**, מי שהואשם ברצח מירה ארצי ויצא לפני חדשים מספר מבית הסוהר אחרי שוכה בתניה, נשא אשה לפני שבועות מספר... **הורי השבוע: הארי (הארולד גורג) בלפונטה**, 30, זמר הקאליפסו החדש והחביב בנות הטפסעשרה בישראל, ואשתו השניה, זילי רובינסון בלפונטה, 29, רקדנית יהודי-רוסית בעלת צמות. שם הנולי: דוד מיכאל בלפונטה, שיהיה, לפי דיני ישראל, אף הוא יהודי... **ליל השבוע: סופיה שיקולונה**, 23, הידועה יותר בשם **סופיה לורן**, שנישאה בהעדרת (על-ידי גשוואיניגים) עם המגלה המגלה-המאהב שלה מוזס כמה שנים, מסיקסטרטים **קארלו (פונטייה-לורנטיס) פונטי**, 44, בשעה שהוא היה ברומא והוא בהוליווד. מקום הנשואין: תוארה, מקסיקו.

רון קיסרי האינקה באנדים הפרואניים. יש לה קשר כלשהו למרחב השמי, ד"ר אורי מוז, אחד מגדולי המוסיקולוגים בעולם, טוען ששירתה של אימה מוכירה את שירת הבלבים הקדומה ביותר.

מן הכלא לחופה

אחד מגיבורי **דאמון רניון** בכרובי, בעל מסעדת מינדי המפורסמת, גפטר השבוע. למעשה היה שמה של המסעדה לינדי, והיא הופיעה יחד עם בעליה בסרטים רבים. בעל המסעדה, **ליאו ("לינדי") לינדרמן** (69), יליד ברלין, היה מהגר יהודי שהחל את דרכו כמלצר, וזכה בפירסום עולמי כתוצאה ממאכלי הדג הממולא שלו...

בוילה סצנה, המוכירה את פרשת הד"ר שלום, בצורה הפוכה. אימה הופיעה לבושה בפרות מינ, בלחית צבא של צלמים ר עתונאים. היא באה בכיכול לחפש את הקאדילק שלה, ועוד כמה חפצים חסרי ערך. הזמרת נכנסה בויכוח עם אחת מ רקדניות האינקה, ששהו בדירת בעלה, סיי מה אותו בסטירת לחי על פניה של הרק דנית. במקום התפתח קרב רב-משתתפים של משיכת שערות, קריעת שמלות וכינוי גנאי. אולם מאז השלימו השניים, שכן הם מופיעים יחדיו, יחד עם רקדניות ה אינקה שהיו בחולית הבעל... אגב, אימה סומאק, שסיפורי הפירסומת אודותיה מספרים כאילו היא בת לשושלת של אח

פסוקי השבוע

- **ראשיהממשלה דויד בן גוריון**, בראיון טלפוני: "אני גר בבית ויודע שביתתי. אני עובד בסדנא שהקמתיה במו ידי. אני מדבר בשפה שפחתחתי. אני יודע שאני מעצב את חיי בהתאם לשאיפותי כמיטב יכולתי. אני מרגיש שאני בטוח. אני יכול להגן על עצמי אינני פחד. זהו האושר הרב ביותר שבן-אדם יכול לחוש בו: שהוא יכול להיות שותף לאלוהים בכריאה. זהו האושר האמיתי של האדם — חיים יצרניים, כיבוש הטבע, ושאפה גדולה."
- **שרייהכחון הסורי חאלד אל-עזם** במסיבה לכבוד משלחת סובייטית: "ברית המועצות לחמה בקומוניזם בארצנו."
- **מוזכר האו"ם דאג האמרשילר**, אחרי היבחרו לתקופת-כהונה נוספת: "לעולם אל תנצל חולשה זמנית של יריבך. יתכן שאתה יכול להשיג יותר, אולם ההישג לא יהיה בריקמא."
- **הנרייך האמריקאי פרדריק מאן**, בעלותו לאום אחרי ארבעה נואמים בתוכנית היכל התרבות: "הבית הזה נבנה כדי שישמיעו בו מוסיקה ולא דיבורים."
- **שר האוצר, לוי אשכול**, על שמלות ומחשופים

בקונצרט הגאלה בהיכל התרבות: "נוכחתי לדעת כי חזרנו לתקופת הצנע. כנראה אין מספיק בד בארץ להשלמת השמלות." **עורך-הדין שמואל תמיר**, בנמקו מדוע אינו דורש תשלום הוצאות מהצד השני, אחרי ביטול תביעת הנזיקין נגד מלכיאל גרינוואלד, בגלל רצח התובע: ישראל רודולף קסטנר: "הלחאי ויכולנו לדרוש את ההוצאות מאותם האנשים שגרמו לביטול התביעה."

● **הזמרת אולי שוקן**, בהסבירה מדוע היא מכריזה את בעלה, יהודה אפרוני, לצום ביום הכיפורים: "לפחות פעם בשנה עלינו להזדהות עם העם היהודי, מבלי להתחשב בהשקפות דתיות."

● **ח"כ חירות ד"ר שמשון יוניצ'מן**, בצטטו את היושבראש הכריטי של הועידה הבינפלמנטרית בלונדון, שהקפיד על זמני הארוחות: "לקיבה ריקה אין אונים!"

● **מבקר התיאטרון יעקב מלכין**, בביקורת על הצגות שולשית, בירחון אמנות הקולנוע: "בישראל נמצא מקום לכל סוגי האמנות והתרבות, כולל קבארטים, קוסמים, רקודי-מחשוף וכל המצוי מתחת לזה."

● **מורה בגמנסיה העברית הרצליה**, בנאום לתלמידי החמישית, בפתיחת שנת הלימודים: "הגמנסיה היא כמו מכבסה. אתם מקבלים ממנה רק מה שהכנסתם לתוכה, אבל לעולם לא תכירו את זה."

תרגום

רעיית הנשיא

האהבה היא נצחית (מאת אירווינג סטון, הוצאת עידית, 593 עמודים) היא סיסמה שנחרתה על טבעת הנשואין, אשר קשרה את חיי מרי טוד התקיפה והשפיע תנית בחייו של עורכי-דין אמריקאי צנום, גבה קומה ומכוער. שמו: אברהם לינקולן. דרכם של השניים לא היתה מן הקלות. בעוד מרי יולדת ילדים ומאבדת ילדים, זנח אברהם את משרדו, השחית את מרצו, כש' רוגו ובריאותו בהתאמצו להיבחר לקונגרס. נסיונות הנפל שלו, המתוארים בפירוט רב במסמכים היסטוריים המצויים כיום בספריית הקונגרס האמריקאי בהשינגטון, שימשו חז' מר רקע לארכוב לכתבות לודות סטון.

בעת אחד ממסעי הבחירות שלו התנגש לינקולן עם הכומר הקנאי קארטרייט, אשר האשים אותו בכפירה. קארטרייט כינס אס' פה בעיר ספרינגפילד ופנה אל הנאספים: "כל אלה החפצים למסור את לבם לאלוהים ולעלות לשמים יעמדו על רגליהם!" אחדים מן הנאספים קמו ממקומם. "כל אלה שאינם חפצים ללכת לגיהנום יעמדו!" הוסיף הכומר.

הפעם קמו כל שאר הנאספים — פרס ללינקולן. קארטרייט הסתער על יריבו ה' יושב: "מר לינקולן, המותר לי לשאול אותך לאן אתה הולך?"

"לקונגרס!" השיב לינקולן בשלחה. לינקולן הגיע לקונגרס — ומשם היתה דרכו אל הנשיאות קצרה למדי. ימים מספר לאחר השתכנו בבית הלבן החשינגטוני, שא' לה אותו מרי אם משרת הנשיא מוצאת חן בעיניו. השיב בעלה בצחוק קל: "האם שמעת את המעשה באותו ברוש אשר נמשח בופת ונוצות ונישא אל מחוץ לעיר על מוט? כשמישהו מתוך הקהל שאל אותו כיצד מוצא הדבר חן בעיניו, השיב שאיל' מלא הכבוד היה מעדיף ללכת רגלי.

מוות בתא תיאטרון. המחבר, שהיגו אמן תיאור דמויות גבריות (ואן גוך ב' התאווה לחיים: ג'ק לונדון בהספן על גבי הסוס) החליט הפעם לנסות את כוחו ב' כתיבת ביוגרפיה נשיית. משום כך נר' את מלחמת האזרחים האמריקאית מב' לעדשות עיניה של מרי טוד, לא מנקודת ראותו של לינקולן עצמו. בה בשעה ש' לינקולן מילא תפקיד של מכוואי, אשר שמר על מהלכו התקין של המנגנון המל' חמתי. נטחנה מרי בין גלגליו של מנגנון זה. ארבעה מבין אחיה, אשר הצטרפו אל צבאות הדרום, נפלו בקרב. עתונאי הצפון, אשר שנאו אותה שנאת מוח, הבליטו את מוצאה הדרומי, האשימו אותה בבגידה. מרי טוד לא זכתה אפילו ליהנות מפרי נצחונם הגדול של צבאות הצפון. אברהם לינקולן נרצח בשבתו לצידה בתא תיאטרון חשינגטוני, שעה קלה לאחר שהבטיח לה מסע שעשועים על פני אירופה.

לסיכום: סטון מוכיח שוב כי גם ביוג' ראפיה מסוגלת לרתק.

חדש וקריא

● **גלגלים** (מאת מרים ילן שטקלים, הוצאת הדר, 36 עמודים) — צרור שירים חדשים וישנים מפרי יצירתה ותרומה של משרורת הילדים הישראלית הראשונה ב' מעלה. מוקדש לדוד רמז, שר הגלגלים הראשון של ישראל. בצרור: מעשה גורא בדוד רשע שחרס את הצי המלחמתי של דני; עלילות הכלבלב שהוסע ברכבת והוחלף בכלב בן בליעל, שמסקלו שני רוסל ו' מעלה; הקטר הפולני של יוליאן טובים, בצפוי עברי.

● **אדרה** (מאת יוסף בן גל, הוצאת נפסון, 63 עמודים) — קובץ שירים על חתול שחור שאהב להתעלס עם חתולות כסית, חיפושיות אדם המגלגלות כדורי זבל במעלה הרחובות, כוכבים הנושרים מטה מטה כאנחות לבנות. השיר המשעשע ב' יותר: פארודיה על יצירותיו של משורר אחר, דוד אבירן, המכונה בפי בן גל בשם "פורטרט מקולקל קצת של אח אמן."

בין הכרכים

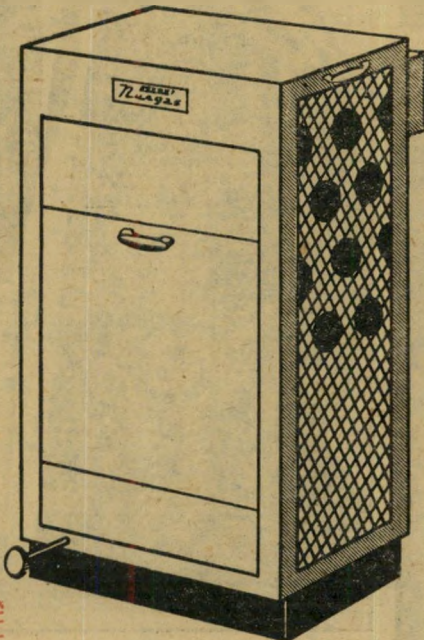
זכרונות בלתי-חינוכיים

ארבע הוצאות ספרים ישראליות מתאמ' צות לרכוש את זכויות התרגום של זכרונות גלאב פחה, אשר יופיעו בלונדון בראשית חודש זה. אולם הסיכויים להופעת ספר זה בתרגום עברי קלושים ביותר. הסיבה: זה אוצר אינו רואה בספרו של גלאב גורם מתנף, אינו מוכן להקציב מטבע זר לרכישתו.

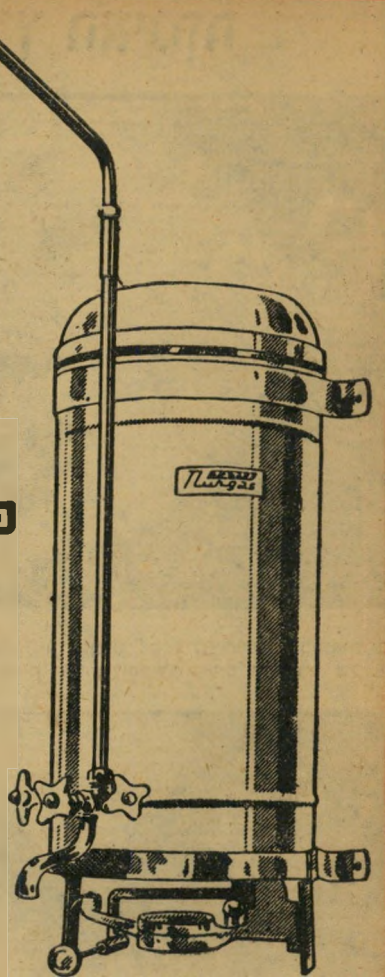
דוד „פיקולינו"

מים חמים תוך דקות ספורות. דוד נחושת עם המבעיר המהפכני „נורגז" וסליל חימום פנימי — אין צורך בארובה—הרכבה קלה. מחיר: 95 ל"י

פטנט צרפתי חדש

התנור היחיד בעולם אשר אין בו פתיל. בוער זלזא ריח או עשן. מחיר: 85 ל"י

דודג'ר
Duderger

הרשמה: חפצי בה, אלנבי 58, תל-אביב וכל סוכני „נורגז".

נורדון לבינסון אילון

פקידים!

תלמידים!

סמורדנטים!

הרשמו עוד היום ב„אולסן גרג" לקורס הדו-חודשי (2 X שבוע) ל'

קצרות

עברית ו/או אנגלית

בת"א: אצל ת. ברקמא, גורדון 5.

בחיפה: בייס „במעלה", החלוק 13.

הצלחה מובטחת!

מלכת האופנה: ג'רסי

מתוך ביקורים בבתי-האופנה הגדולים במרכזי האופנה בעולם כולו מתברר כי ג'רסי צועד בראש החליפות, המעילים והשמלות. כדי לעמוד על המצב בענף זה בארץ יש לבקר באחד ממפעלי הג'רסי המעולים והוותיקים: חברת ג'רסי בע"מ, המשווקת את מוצריה תחת השם ג'רקולי לשווקי העולם, בין שהמדובר בחליפות שניים או שלושה חלקים ובין שהמדובר במעילים ושמלות. הג'רסי החדש והמיוחד הוא תערובת בין חומר טווי וחומר ארוג והוא בעל היתרון הגדול שאינו מאבד את צורתו תוך כדי ישיבה. ג'רסי זה משווק תחת השם ג'רקוניט.

תכונותיו הבולטות של ג'רקוניט הן הכנתו במכונות המיוחדות, המתאימות לדבר וחומר גולמי מובחר, המבטיח את גמישות ושמידת החומר. הטוויה הקפדנית שומרת על כך שג'רקוניט — כמוכן בעזרת הגקיון העונתי המתאים — יוכל להחזיק מעמד שנים ביופיו ובצורתו.

ג'רקוניט — בכל דוגמות ג'רקולי — עומד תחת השגחת קבע של המעבדה הממשלתית לבדיקות טקסטיל ומוכנס לייצור רק לאחר האישור המתאים. בעונה זאת יימכרו דוגמות ג'רקולי רבות-איכות אלה גם בבתי-האופנה הגדולים בארץ.

מתנות
רק אצל
פרו'נד

ת"א רה' אלנבי 41
(בקרבת מוגדבי)

מכתבים אלוהים

גילו. הוא אוהב להאזין למוסיקה קלאסית, אוהב מאד לקרוא על "כל הנושאים, החל מפסיכולוגיה, היסטוריה וספרות יפה, וגמור בפילוסופיה ובתיאולוגיה". תיאטרון ואמנות אף הם אינם נעדרים מן הרשימה השיגרית.

הוא אומר כי אין הוא מכוער, אך גם יפהפה איננו. אולם הוא בטוח כי יוכל לעניין את הנערה התל'אביבית שתכתוב אליו.

★ ★ ★

אחותי בת ה-18, בביטול, תוך שפשוף ציפורניה, אל אחד ממחזוריה: "כאחד מן החוץ, מה דעתך על המין האנושי?"

★ ★ ★

ממזבס תצא שירה

ערב חמים, מוצאי יום שבת
מכתב תמים, כותבת הבת
מכתב אל רותי נעימת המבט
ומה תבקש זו הבת?
מרותי הבטחה אחת
עוזי נא רותי
ומצאי לי דרך נאותה
להועיל למולדת בדרך יאותה.

לא מה שאתם חושבים. העשרת משרד הדואר. לאבי יצירה זה של שירה, אחראית מלבסית בת 18. היא מוכנה להעניק מעטה כהנה וכנהגה לצעיר בן 20, גבוה, נאה וסטודנט בסכניון.

ואל תאמרו שלא הוהרתיכם כשתפנו אל (1044/74).

★ ★ ★

איינשטיין, קריקט ואהבה

אהיה האחרונה להתמודד בחוש הימור עם ירושלמי. אני מביאה, על כן, את מכתבו של (1044/75) כלשונו: "ללא התנצלות על פניה דרך צנורות לא מקובלים אלו, ללא מכתמים על תיאורי אופיי ויופיי, בכדי שלא לאפשר פגיעה בכבוד ההומור עליי הערות משל רותי, אתייצב: אני סטודנט, מוכן לענות לזו אשר תהיה יפה ופקחית מאד — עד כדי שתבין שכדאי לה לכתוב לי — ותסתור באישיותה ובנשיותה את המשפט המתמטי של איינשטיין המנות, הטוען שמכפלת יופי ושכל שווה לאפס, ויחד עם זאת תגלה גם אומץ בלתימצוי עליי שחצו לכתוב על אף שויתרתי על תצוגת שבחי עצמי.

"אותה נערת חמד חוכל לבחור כל גושא לכתיבה, מלבד: בולים, קריקט, ריקודים סלונים, אופנה ואהבה. באם תהיה מסביבות תל'אביב, הרי יוכל להיווצר המשך טבעי להתכתבות. ולמען השם, אל תשכח את ההומור."

(תורכיה) זה שנתיים, וכמעט נחנקת מחוסר אחירי ישראלי. הנוער כאן הוא בדיוק מה ש'נהגתי לבנות בארץ. הכל מלא ניחון ותענוגות ללא מטרה. הסיסמה היא: אכול ושתה, כי מחר נמות. אך לפי דעתי צריך לעשות יותר מזה.

"אני רוצה /התכתב עם מישהו, על כל גושא שהוא, וביחוד על החי הארץ. לא חשוב לי הגיל, המין או המראה של המתכתב אתי. זה יכול להיות סבא או נכד, או שניהם ביחד.

המתכתב ישיבו את נפשי כרוח קרירה במדבר, וכקרן-שמש בין קרחונים. בטוחה אני שאהנה מהתכתבות עם זרים, כיון שאני אוהבת מסתורין. אני צמאה לישראליות. יש לי זמן לכתוב, מכיון שחוף מביתה הספר כמעט ואיני הולכת לשום מקום."

★ ★ ★

לא כל כך מושחתת

(1044/73) בן ה-17 טוען כי החברה הסלונית, על כל פנים זו שבה הוא נמצא, איננה כה מושחתת כפי שרבים סוברים. הוא תלמיד תיכון, רוצה להתכתב עם נערה כבת

הטיפוס שלי

לא, אין זה פיטר יוסטינוב בנעוריו. טיפוס זה הצליח ל' הקסים, ללא כל מא' מין, את הדסה כ"ץ מתל'אביב, הכותבת במכתבה הנרגש אלי: "בליל אמש פגשתי בחברתי ברחוב, ובין היתר היא הר' אתה לי תמונת גבר, אשר מצאה באחד מטיוליה. ממבט רא' שון נמשכתי אל פ' צופו. לאחר תחינות מצדי הצלחתי לט' נע אותה שתמסור לי את התמונה. בחנתי אותה שעות רבות ונוכחתי כי מצאתי גבר כלבבי. זקנו המביע שאר רוח. עיניו היוקדות אש להבה. בקיצור, טיפוס כלבבי. היות ואני יודעת שבלעדיך לא אמצאנו, אני פונה אליך. מצאי לי אותו... אני מקווה שאיננו נשוי עדיין ולא תפוס, וגילו אינו עולה על 23."

"כמשתתף פסיבי במדור, בקריאה וגיוון בלבד", כותב שמואל הורוביץ, שיכון בצרון 51/53, תל'אביב, "הריני מקווה הפעם להפיק תועלת מעשית ממנו. המדובר הוא בכך, שהתארגנו, קבוצה של שלושה-ארבעה סטודנטים הגרים באזור תל'אביב — והחלטנו לסיים את חופשת הקייץ בטיול רגלי בגליל במשך שלושת ימי סוכות הראשונים. מיום רביעי בצהריים עד מוצאי שבת — ואנו מעוניינים בשלוש-ארבע בנות חברמניות בגיל 18-24, המוכנות להצטרף אלינו.

החברמניות צריכה הפעם להתבטא בכך שהן תהיינה מוכנות ללכת כמה עשרות קילומטר ברגל, לישון באהלי טיירים, לסחוב קצת תרמילים, להכין אוכל ולהנהל מהטיול. בקיצור, לקבל עליהן את כל הקשיים וההנהגה הכרוכים בטיול מוצלח."

אולם למטרות התקשרות, מוכנים השלושה לאפשר לך את כל ההקלות. תוכלי אף להתקשר אתם טלפונית, אל 71757, בשעות הצהריים, ולשאול לשמואל.

★ ★ ★

או או

או בלונדית לגמרי, או שחורה לגמרי, רוצה (1044/71). אם אינך כזו ובכל זאת רוצה את לכתוב אלי, תתברר לו האמת רק בעוד שנה. כי הבחור הוא מקאראקאס, ונצואלה, ויבוא להגיגות העשור ארצה. והו צעיר בן 26, שלחם בדרום, במלחמת העצמאות. יש לי הרושם שהוא מתכוון לקצת יותר מאשר להתכתבות חביבה, כי אחת לא היה כותב: "היא צריכה להיות נערה שלא חושבת רק על בילויים, כי אם גם קצת על עתידה כעקרת-בית, כיון שנערות לבילויים זולים יש כאן די והותר."

זכרי — בלונדית או שחורה. הוא טוען שאין הוא מוכן לפשרה שטינית.

★ ★ ★

סבא, נכד או ביחד

"סלחי לי על המליצות", כותבת (1044/72) במכתבה, "הן עושות רושם נפוח, אך לא יכולתי לכתוב אחרת." מסכנה היא בגולה הדחיה. הושיטי יד לנערה טובעת. הים הוא ים הורות והגלות. איני יודעת מדוע לא עלה בדעתי לכתוב לך קודם. ברור לי שזה בדיוק הדבר שעלי לעשות.

"אני צברית בגיל הטפשעשרה, הנמצאת בחוף-לארץ

כן, אני מסכים...
אסקוט טע'יאה יולד
טובה יולד!

מעשה בניבור שהחריב

בדיבור כל אויב ויריב.

כאשר המיסכן

לתוך קרב נזרמן

הוא חג בקובעו — על פיו.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. פרט של 10 ל"י ינתן מדי שבוע לאחד הקוראים שדבריהם נדפסים בעמוד זה. הזוכה בפרט השבוע הוא הקורא דן שרון.

שירת ישרים

במוצאי שבת נסעתי באגד מתל-אביב לירושלים. בלב שמח בחרתי לי מושב ליד בחורה והתכוננתי לנסיעה נעימה. אבל מיד כשהאוטובוס יצא לדרך, קיפלה הבחורה את ידיה על המושב הקדמי, סמכה את ראשה ונרדמה בשינה מתוקה. סידרה אותי.

בשכונת רוממה, התחנה הראשונה להורדת נוסעים בירושלים, התעוררה שכנתי. ומה היא שאלה? „אנחנו כבר קרובים לנתניה?” משה מרגלית, ירושלים

טעות לעולם צודקת

הסכנה היא בעצבנות ישראל ולא בנשק הסורי לרוסיה. (מעריב)
אורי אלוני, תל-אביב
זה עלול לגרום למלחמת גרעינים ובוסנים.

נפגם עם כתבים בקפה „כסית”.
(ידיעות אחרונות)
דוד ברמן, חולון
בערב תרבות מנוגנת.

אושפו במשך חמשה חודשים בבי-
ה"ת לחולי-גשפ. (למרחב)
אורי שיקה, חיפה
נשף כזה — אפשר להשתגעו
מוכיר או"ב, דאג האמרשילד. (למרחב)
אורי שיקה, חיפה
בעל האו"ב.

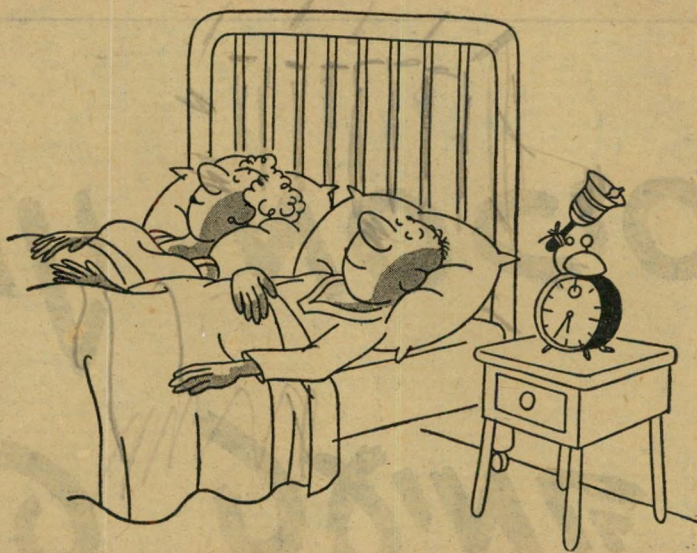
הערות-שוריים

השם המתאים לשטרות הכסף המזוייפים שהוברחו מן הצד השני של הגבול...
...המטבע של הצד השני.

גוברת והולכת הפעילות הדיפלומטית של ישראל סביב הרוסים, כדי להניעם לשפר את יחסם...
...הצירים אמנם מסתובבים, אך הדלת תישאר, כנראה, סגורה.
בשובו ארצה, אחרי שהכריזו כי אין לסמוך על ידידות הצרפתים, הכריז דויד הכהן: „אשתי הציעה לי לשוב הביתה”...

...כפי שאומרים הצרפתים עצמם: Cherchez la Femme — חפש את האישה.

בהגיבו של טענת הרב הראשי לתל-אביב כי שר התחבורה משה כרמל סירב לקבלו לראיון, השיב כרמל כי לא זו בלבד שלא סירב לקבל את הרב אלא אף הלך להיפגש עם הרב הראשי לישראל, בביתו הוא...
...אכן, כשהרב לא בא אל הכרמל, בא הכרמל אל הרב.

כזבים לילקוט

אמריקאים בפאריס

אתם יודעים איך יוסקה, זה עם השפם הדק כמו שרון-נעל שחור, נעשה למדריך-תיירים בפאריס? פשוט מאד: יום אחד, זה היה שעתיים אחרי שהגיע לפאריס, הלך יוסקה לראות את מגדל איפל. הוא רצה לספר לחברה במסגריה של הקיבוץ איך זה מוברג יחד.

הוא עמד שם והיה לו גורא לא נעים בחליפה ועניבה. ומי ניגשה אליו אם לא חתיכה אמריקאית נהדרת בת 17. אבל אמריקאית. „העיר שלכם היא כל-כך יפה,” היא אמרה ליוסקה ב-אקסטאזה. „אבל כל-כך קשה להתמצא בה! אני פשוט הולכת לאיבוד. אילו יכולתי למצוא איזה פאריסאי אדיב שיראה לי את הדרך...”

אל תחשבו שיוסקה הוא כל-כך טיפוש. חוץ מזה לא היתה לו פרוטה בכיס, והוא אמר לעצמו: „הנה הארוחה שלי”

לאמריקאית הוא ענה. כך על כל פנים הוא אומר, באנגלית-מצורפתת, אם תסלחו לי על הביטוי. „מאדמואזל, אני לרשותך. לא רק שאני אראה לך את פאריס, אני אוכיח לך גם שאפשר להתמצא בלי לדעת מלה אחת צרפתית! אני אדבר רק אנגלית!”

יוסקה לקח את המפה שהיתה בידו החתיכה ואמר: „הנה, הסתכלי. לאן רוצים ללכת? ללובר? מחפשים מוצאים את מספר המטרו, שואלים את האיש הראשון איך מגיעים לשם. פשוט מאד.”

בקיצור, הוא הראה לאמריקאית את מראות פאריס במשך שלושה שבועות רצופים. היא שילמה את הכל, אסילו את הארוחות שלו. ואיזה סיפורים איב-טימיים ידע לספר על כל בית וכל סימטה, אל תשאלו.

זה היה לפני חמש שנים. עכשיו יוסקה הוא המדריך המבוקש ביותר בין התיירים האמריקאיים. והוא לא יודע מלה אחת צרפתית.

דן שרון, חיפה

ספר לסבתא!

חג האחוזה היהודית

בהפרכת מאות יונים, בתרועות-הצוהרה ובהנפת דגלי הלאום נפתחה אתמול הסככה השמינית באיצטדיון העירוני של דימונה. היתה זאת הפגנה רבת של אחוות הנוער היהודי ברחבי תבל. הקהל פרץ במחיאות-כפיים סוערות עת עבר על פני הכספה הדגל האמריקאי, שנישא בידי הספורטאי היהודי האמריקאי קאי הנודע איתן עמיר, יליד ירו-שלים, שהגדל לפני תריסר שנים והפך אלון ארצות-הברית לשחיתת-חנות. התרגשות רבה יותר עורר אלדד כרי מל, הקפטן הנאה של המשלחת הארגנטינאית, שרץ לעבר ראש-המשלחה והמטיר עליו מסר של פרחי מולדתו. כמעט, שענה את הסמל הלאומי הארגנטינאי הוא בוגר הנימנסיה הרצליה, שנשלח בשלי-חות מפלגתו לבואנוסאיירס והתאזרח שם. מלכת-יהופי של המצעד היתה בלי ספק זוהר בתעמי, נציגה אופיינית של החן הנשי הצרפתי. זוהר הפאריסאית, אתלטית מצטיינת של סוערון ז'אן ד'ארק, היא בתו של מר יחזקאל ביטור, מן חבר עיריית באר-שבע, ונודעה בשם „יסיפית הנגב” לפני שנסעה להשתלמות. הדגל הכחול-לבן שהוביל את המשלחת הישראלית בסוף המסר הארוך, נישא בידי פיבל קולשטאם, עולה חדש מ-פולין, לשעבר אלון הריצה 100 מטר בארץ מוצאו, שהגיע לארץ רק לפני שבועיים והצטרף למשלחת הישראלית. עיני רבבות הצופים זלגו דמעות כאשר עברו חברי המשלחות לרום ושרו את „התקווה”. וברגע מרטיט זה הרגישו כי כל כי הקשר בין נוער התפוצות למולדת הישנה-חדשה לא ינותק.

צברינו חנוודים ועוקצנים

לאחר שהשכיב את עדנה (3) ויצא מבית-הילדים, שמע ארלה את קולה קורא: „אבא, אני רוצה נשיקה!” „הרי נתתי לך כבר,” אמר ארלה. „כן,” ענתה עדנה, „אבל זה כבר עבר לי.”

ורם ויצחקי התמודדו מיגובה יו-תר. אחרי המדידה הסתבר שראשו של ויצחקי נשאר בגובה בלתי-מושג. הפליט לעומתו יורם המאוכזב: „כן, אבל זה רק הראש שלך שהוא יותר גבוה.”

זרנה (2) ראתה בפעם הראשונה אשכול ענבים שחורים. היא קראה מיד בהתפעלות: „אוי, ענבים כושים!” קיבוץ גבים

לדי ג'המטבר הקשיבו דרכים לכל שידורי החדשות. הם עמדו בארשת-פנים רצינית ומלאת-חשיבות. שאלה אותם שרה: „ילדים, הבינותם משהו?” „בטח, הכל!” ענו כולם במקהלה. אחרי כמה רגעים ניגש אל שרה אחד הילדים. „תגידי מה זה, בריטיס?” קיבוץ חצור

מא שאלה את איתי (2) המפחד: „ממה אתה מפחד?” „מהכלב.” האם המשיכה לחקור: „וממה עוד?” „איתי.” „מעוד כלב.” קיבוץ רביבים

העולם יהיה טוב יותר...

...כאשר אשמע פעם אחת כמו אוזני לפחות את אחד מעשרה הפסוקים הבאים:

- תן לי שני כרטיסים להצגה שניה. אבל לא באמצע, בבקשה.
- מפלגתנו טעתה פעמים רבות בעבר, ויתכן כי היא טועה גם הפעם. בכל זאת דעתנו היא כי...
- זה לחם מהיום? לא, אני מעדיפה מהשבוע שעבר...
- הריסה לא מוצאת חן בעיניך, יוסלה? אין דבר, אתה צודק. אל תאכל אותה...
- אל תגוף את הרובים יותר מדי, בחורים. הם ממילא יתלכלכו שוב פעם.
- נהג, אתה יכול לקחת גם אותו. לא גורא, אנחנו יכולים קצת להידחק...
- המורה נתן לדני שלי ציונים גרועים מאד. זה בטח מגיע לו...
- נתחיל במרק בשר. אל תמהרי, בבקשה. יש לי פנאי.
- מה, המחיר עלה? מילא, גם המשר כורת שלי.
- „קוסמוס-פילם מציג: נשיקת-להבות, סרט ממוצע בהחלט, על גושא ש-כבר ראינו כמה פעמים, עם צוות שחקנים בינוניים. אבל לא גורא, אפשר לראות אותו, אם אין לכם משהו יותר טוב לעשות...”

רזים בחרוזים

שתי גישות

היא: בחורה אוהבת גבר

אם הוא נוסף בה בטחון.

הוא לוקחה אליו לעזר

אם כמיסה הרבה ממון.

★ ★ ★

הוא: בחורה אוהבת גבר

אם כמיסו הרבה ממון.

היא באה אליו לעזר,

אם הוא נוסף בה שכרון.

גורית ודני לס, יגור